

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos gazdasági egyesület tagjai legyen kapták.
 Nem tagoknak előfizetni! Éj!
 1898 évre 30 korona, 1899 évre 30 korona, nagydobozra 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület társalajosa.
 Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
 Főnökség és kiadósági feladat: Forster Géza az OMGE igazgatója.
 Feladó szerkesztő: Kallany Kálmán az OMGE szerkesztő-újsíra.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest (Műcsatorna), Üllői-út 35. szám.
 Kéziratokat a szerkesztőség nem téríti vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Országos komlókiállítás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület f. évi október hó 1—10-ig

országos komlókiállítást rendez.

A komlókiállítás két csoportra oszlik és pedig I. csoport: melyben részt vehet minden hazai komlótermesztő 1901. évben természetesen komlóval. II. csoport: melyben résztvehetnek hazai és külföldi komlókereskedők és sörgyárosok.

A kiállítást a kiállításra 1901. évi szeptember hó 20-tól 27-ig küldendők be. Később érkező mintákat a rendező-bizottság el nem fogad.

A legjobbaknak itéli hazai komló-minták díjaztatnak, a második csoportba tartozó minták azonban csak elismerő-oklevéllel tüntethetők ki.

A kiállításra szánt komlókiállítások postán, bormentesítve, az OMGE. titkári hivatala címére Budapest, Köztelek küldendők.

A rendező-bizottság.

Őszi luxus-lóvásár.

A budapesti Tátrallal részvényszerűségi az idei őszi luxuss-lóvásár 1901. évi szeptember hó 27-től október hó 1-ig rendezti az Országos Magyar Gazdasági Egyesület védnöksége alatt a Tátrallal istállóiban.

A luxus-lóvásár díjazással lesz egybekötve. Nyíregyháza részére 2, kettős- és jubileum-fogatok, valamint hálás lovak részére egyenként 3, azaz mindössze 11 éj tűzetik ki, összesen 2400 korona összegben.

Bejelentési határidő szept. 12.

A vásár tervezete a Tátrallal titkárságánál Budapest, Külső-Kerepesi-ut. kapható.

Pályázati hirdetés.

A néhai Csáky Petronella grófnő által magyarországi gazdasági tanintézeteken tanuló vagyontalan ifjak részére tett alapítvány hamutalából — négy egyenként 600 koronás — ösztöndíjra a jövő 1901—1902. tanévre ezennel pályázat hirtetjük.

Ezen ösztöndíjakra első sorban a teljesen árva, ilyenek hiányában pedig oly szegényorsúsi hallgatók pályázhatnak, akiknek atyjuk nem é.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényeket a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez címzve felvél évi november hó 1-ig bezárólag a magyarórári m. kir. gazdasági akadémiára, vagy a debreczeni, kassai, keszthelyi és kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatószékénél nyújthatják be.

Jelzett határidőn túl benyújtott kérvények figyelembe vételni nem fognak.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

A gönczi beszéd.

Gróf Károlyi Sándor ma mondta el beszámolóit Gönczön, az ország legkíválóbb gazdáinak és választói nagy számának színe előtt. Nem zászlóbontás volt ez valamely különálló politikai program érdekében, hanem oly gazdasági és társadalmi problémák erőteljes kidomorfítása, amelyek a magyar közönség létkérdéséből fakadtak, éppen azért ez utal, amely a magyar emberek szívéhez vezet, meg is találják. Gróf Károlyi beszéde nagy, meglepő agrárszociális hitvallás, amelynek altruizmus a vezető eszméje s amely czélul a létért való küzdelemben magukra hagyatott alsóbb néposztályok védelmét tűzte ki. A kizsákmányolt, kiszípolozott népnek a szabadságból csak annyi jutott, hogy az erősebb

uralmának korlátnélküliségét érezte. Épen azért kívánja gróf Károlyi, hogy a francia forradalom nagy hármás jel-szava: szabadság, egyenlőség, testvériség elválaszthatatlanul, egymást kiegészítő érvényesüljön. A korlát nélkül való szabadság pusztító munkát végzett Magyarországon; elsőpörte a magyar középosztályt, koldussá tette a kisipart s most már a kisbirtokosokon van a sor. Már pedig meg kell menteni a földmívelőt, mert ez nálunk a legjelentékenyebb államalkotó elem. Nem egyoldalú törekvés ez, mert ha szenved a földmívelés, sünlyi az ipar és kereskedelem is. Ha tehát a földmívelést védjük, mindahárom termelési ágat védjük. Ez a miniszterelnök programja.

A védelemnek ezt a naagszerű motívumát végigvezeti azután gróf Károlyi politikai, gazdasági és társadalmi szervezettünk egész vonalán. Követeli, hogy állam és társadalom a kismiber védelméért tegyen meg minden lehetőt. Az államot támogatja a kisbirtok hitelenek konverziójában, a hitbizományok függő kérdéseinek rendezésében, a községi birtokok felszámolásában, az egyenlő megerhesés felé törekvő adópolitikában és elfogadja az adózás terén az igazságos alapon nyugvó progressziót. Nagy az a feladat is, amely a társadalomra hárul: oly intézmények teremtetése, amelyek egészséges versenyt hozzanak hitelbe és kereskedelembe. Ennek eszköze a szövetkezés, amely nem a kereskedelem ellen irányul, hanem kiszámíthatatlanul üdvös hatással van a nép erkölcsi megjavításában. Itt a középosztály a vezető szerep, ennek a feladata, hogy

Leglányösebb

gabonaértékesítés. Őszi vetőmagvak

Erőtakarományok.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
 Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

legteljesebb napi áron való értékesítés.

Vegytisztá olajok és kenőcsök, ponyvák, zsákok, szijak, kősenek; szóval minden cséplési anyagok és gépek.

Szőlővédekezés, csomagolási, szüretelési és pinczegazdasági cikkek.

a szövetségi rendszert erőteljesen fölépítse s a népre való befolyását biztosítsa.

Hosszasban terjeszkedett ki gróf Károlyi Sándor *vámrendszervények*re is, melyek rossznak mondott, mert az osztrák ipart, a földmívelést pedig kiszolgáltatja a keleti államok versenyének. Ezanélkül változtatni kell, annál is inkább, mert a német vámtarifára csakugyan káros hatással lehet a magyar agrártermékek exportjára. Amennyire a nyugati államok elzárkózhatnak nyelsterméneik elől, annyi tilalomfát kell állítanunk a keleti államok versenyének, hogy a közös vámtérről fogyasztópiacziat magunknak biztosítsuk. Ennek a politikának az érdekében, ha másképp nem lehet, meg kell csinálnunk az önálló vámtérréleket.

Ime ezeket mondta el gróf Károlyi Sándor s szavainak rokonszenves visszhangra lesz az országban. Liberális agráriusnak, Széll Kálmán pártfélének valóda magát, jóllehet a nagyraváradt beszéd azát valóda meg az agráriusokat, hogy a közgazdaság terén visszafelé akarnak haladni. Ebből így annyit, hogy az agráriusok vissza akarnak nyulni a régi tisztesség felé, melynek megtrónolt ellen mindig küzdöttek a multban és mindig küzdeni fognak a jövőben is.

Olyan a program, amelyet ebből a beszédből kiábrázolhatunk, hogy a magyar gazda országszerre evangéliomának fogja fogadni. A magyar gazda pedig Magyarország; találon mondta tehát a szónok, hogy nem agráriusunk az, amit ő védelmez; annak neve Magyarország. Világos, keseretlen szavakkal viszi közel a legegyszerűbb ember értelmezés is az agrárprogram egész tartalmát, mely mindnyájunk bajából, fáradásaiából, lelkünk reményeiből alakult ki. Ennek csak hívei, rajongói lehetnek Magyarországon; mert aki az altruizmusmal, a nemzeti védelem e magasos igével szembe helyezkedik; ellensége a magyar nemzetnek, a magyar földnek is. Ezek az igék megérnek minden párkerében, minden foglalkozásban, minden felekezetben, mindentől, ahol izdand a munkás és a létrű küzdelem folyik. Ezek az igék kicsavarják az erős kezéből az önzés fegyverét s a tisztesség nevében követelik, hogy mindenki, aki dolgozik, megélhessen.

Gróf Károlyi Sándor beszédjét az alábbiakban ismertetjük.

Gróf Károlyi Sándor lényegileg a következőket mondotta:

Miódon nemrégiben megköszönté a neki felajánlott gönci mandátumot, egyttal nyílt levelemben mintegy kívánattal adta elő azon közgazdasági és társadalompolitikai nézeteimnek, melyek eddig irányították. Programbeszédet most nem kíván mondani, e tekintetben a Széll Kálmán politikai programjára utalhat; ezuttal inkább csak nyílt levelemben körvonalozott tételeit kívánja tisztázni, mint amelyek egyes körökben vitára adták alkalmát.

Nézetei helyes ellenmondásra s ideges vitaközlésre ragadtak azon körök alajaját, amely körök ellen a gönci levelemben körvonalozott eszmenet állítógak irányul. És az idegesség, ha még oly szűk körökre szorítottok

is, meglepő, mert indokolatlan. Hiszen ez a *monokulturprogram* és nem más. Körvonalozva vannak abban azok a tételek, amelyek a magyar kisiparos, a kisbirtokos és a földmívelő munkás javának előmozdítására éppen úgy alkalmasok, amint hogy a kapitalisztikus irányúnak is szolgálják; mert a társadalmi béke javát és az osztályharcok kizárását célozzák. Késztőlten, hogy a gönci levelemben felsorolt pontok nem merítik ki a közgazdasági politikai programot és nem merítik ki, különösen a társadalmi béke, tehát a kisember megelhetése érdekében megoldandó feladatokat. A levelemben foglalt pontokat azonban a többiek közül azért emelte ki és azért javasolja, mint olyanokat, melyeket mielőbb és sürögésen meg kell valószínűsíteni, mert meg van róla győződve, hogy ezeket a pontokat a magyar közvélemény nagyjórészt már recipiálta, ezeket minden bővebb indoklás nélkül is megértik e hazában mindentől.

Magtől érhető, hogy ezek a pontok egyttelvise csakis egy részlelt képzék azon közgazdasági akcióknak és társadalompolitikai irányításnak, melyre szükség van, hogy előre haladjunk. Fentartja tehát más alkalomra, hogy mindannal későbbiek is foglalkozzék, amelyeket a Magyar Gazdaságtevő Társadalompolitikai és közgazdasági programja felől.

Mindazt, amit a „gönci levelel”-nek elnevezett nyílt levelemben előadtam — ugymond — már évek óta hangzatosított, de különösen a mult évben Kassán mindazon barátaimmal egytt, aikkel ott a kassai kongresszuson közgazdasági helyzetünkről szavazástól résztvettünk, a gönci levelemben felhozottakat részletesen is kifejtettük.

Pontozataimban tehát nincs semmi új és mégis tavaly a fővárosi sajtó és különösen azon bizonyos körök sajtója (egy lapjuk kivételével) *hívesítelte* mindazt, amit az idén a gönci levelel megelgésen után *kifejtötöl*. Mindannal később a *rusza* „Am én nem is keresek benne logikát, mert bizonyára sem önkönek, sem magamnak nem sikerítne azt azon bizonyos sajtókörök magatartásában megtalálni. De keresek és találok e helyett mást. Találok idegességet azon felszólalásokban, amelyek a gönci levelemben kifejtett eszmék ellen elhangzottak.

Magtöl idegességnek igék okát azonban felismerni nem tudom. Mert azall mindenki tisztában lehet, hogy mindaz, amit ama levelemben mondtam, általában a kisemberek s így köztve az ország érdekében hoztam fel, de azok a tételek egyttal köztve a kapitalizmus érdekeit is szolgálják, érdeket annak a kapitalizmusnak, amelynek lapjai szavaimért megelgésen a szónoknak felekezeti igazgatástól osztályharcra való felhívást keresek.

A szabadságról.

Mai előadásra azon okok kifejtését célozza, melyek a nyílt levelemben előadott pontok elorsólarására indították.

Két főök volt erre:

- Tételeivel szolgálni kívánva
- a) a kisembert, tehát úgy a földmívelővel, mint kisiparral foglalkozó, *alább nepszótlány megelhetési érdekeit*;

b) de ezeket egyttal a töké érdekében állónak is tartja.

Szótlányi kívánja tehát a megelhetést és a társadalmi békét vagyis ezzel a magyar nemzet boldogságát.

Miódon nyílt levele az ugynevezett kisembert foglalkoztat, akkor a kisiparos, a kisbirtokos, a kisvállalkozó és a kiskereskedő mindegyikéhez szólott, nemcsak a földmívelőközök egyttel.

A legttvebb felfogás az, hogy mi exkluzíve a földbirtokosok érdekeivel foglalkozunk. Nyílt levelemben már kijelentette, hogy feladatunk egyttal megelteni mindazokat, akik gyengékek és az erősebb utalmat állt szentvednek.

Az erősebb, az ügyesebb utalmának korlátlanuliségét kifogásoljuk, mert azt tartjuk, hogy

a *szabadság* utalmának önállítva mint ideál, szentvedőkre ragad és az ügyesebbnek, az erősebbnek korlátlan utalmához vezet, akkor, ha nincs enyhítve ama misik két faktor által, ama szisz és egyttelnyé elött Franciaországban hangzott fel először és amelyet azóta a művelti világban mindenütt jelszóknak fogadtak el, amely a *szabadság* eszméjét kiegyeztíti és korlátozza: az *egyttelnyé és testvériség* foglaldalma.

Igenis, csakis ezt a szabadságot ismerem el boldogítótnak és csakis akkor védhető meg az emberi jogok, ha fentartjuk a régi jelzést a maga egészében. Ragakozóni kell tehát ezent megymást kiegyeztíti három eszméhez! Akarjuk, hogy legyen továbbra is: *szabadság, egyttelnyé és testvériség*.

A mai korszak megelgéselt ezeme jelzavarák és a gazdasági terén csupán a szabadságról foglalkozik, így létrejötte az *erősebb utalmak a gyenge felől*, anélkül, hogy az erősek utalmának szigorítást a testvériség érzelme szelítendé.

Közgazdasági terén a korlátok nélküli való szabadság a magyar középosztály pusztulását hozta a magyarról; ezt köztve a kisembert. Most kibetökézik a földmívelő kisbirtokosok romlása.

Mindazt így történt, most a korlát nélküli szabadság a manchesteri emberek iskolája az erősebb utalmat helyeselté, védelmet a gyengének nem nyújtott s a leggyőzöttel szemben a versenyben a győztest pártolta; mi az esleketek nézve más vigasz nem maradt vissza, mint „jaj a leggyőzötteknek”.

Tiszta Kálmán nézetéről.

Legyen szabad itt rögtön elmondani a véleményemet Tiszta Kálmán nagyraváradt beszédéről. Ő az országgyűlési szabadelvű pártot mindenek meg akarja régi alakjában tartani. Főjós előtte, hogy Széll Kálmán kormánygyűlési nem erőszakol a választásra és hogy megtrónozott majd a régi sziszem. De mi sem ezt a régi sziszemmet a liberalizmusmal nem tudjuk azonosítani, sem a gyengébbek négyezését, a ravaszabb utalmát és a nép kiszolgálását nem ösmerjük el liberalizmusnak.

Miódon mi a társadalmi békét akarjuk, a tisztesség utalmát akarjuk és az akarjuk, hogy szabadelvűtől álljon a liberalizmushoz, mely a *szabadság, egyttelnyé és testvériség* eszmáin alapzik, akkor a liberálisok mi vagunk és há — mint ő mondja — visszafelé akarunk lépni a közgazdasági terén, hál beismerjük és hirdetjük, hogy ebben igaz van, mert csakugyan visszafelé akarunk nyulni a közgazdasági terén ama tisztesség felé, melynek megtrónolt ellen küzdöttünk és küzdeni fogunk.

Széll Kálmán nyilatkozata.

Részemről Széll Kálmán miniszterelnök mellett örömet küzdök, főképp most, miódon talán nehéz időtől felé balad az ország. Szivesen vagrok a magam részéről mellette, mert Széll volt az, aki egyttelnyé haládra az országának bírtalmát s biztonságát adott, mindannal a jog, törvény és igazság eszményét mutatta fel, a pacifikáció művezetét fogott, létrehozta a boldog emlékü és hatalmas jellemű Szilgyáry Deszö segítségével az inkompatibilitási törvényt, rámutatva ezzel arra, hogy vissza kell helyezni a tisztességet minden terén. Ezek voltak azon eszmények, melyekért rég küzdök, a melyekért Széll kormányra léptével a megvalósítás felé vezérel. Ézért voltam idővel vele. A képviselőház utolsó ülésén mondtam ki nagyérdemű miniszterelnöknek, hogy az ő pártjánban helye van mindenkinek, aki az ő programját vallja. Ő a közgazdasági terén a földmívelés, az ipar s a kereskedelem érdekeit egyttal védő. Ő sem nem agrár, sem nemkerület, hanem mindkettőt véd egyttal és minden közgazdasági érdeket méltányos kiegyelgéséért keresi. Mert az igen van, azért vagrok én az ő pártján. Igenis magam is így gondolkodom. Mindig a

egy temesgyérei községben egytelkes gazda adója volt 1896-ban átlag 216 (frt 98 kr: egy nevezetlens gazda pedig, aki legjobb esetben 200 frt évi jövedelmével érhet el, közadó ezimén 57 frt 70 krt fizetett. Ennyi is elég talán az adórendszerünk hibáiból folyó aránytalanságok illusztrációja.

De ez az igrv van, pedig jól tudjuk, hogy igrv van: köveletük a harmadik osztályú adó igazságosabb kivételét. Köveletük a második osztályú kereseti adó törése mellett a létszámú adómentésüket, köveletük, hogy legyen egytelkes megerősítés. Félnék fel a föld, hogy a jövedelmi adó behozatallal a föl, a ház, a gyár, a jövedelmét biztosan meg fogják mindenkori állapotai, míg az ingó vagyon s a kereset megállapítása garáló fog lenni. Ez az ő reája méltányosság szerint kivethető adó alul ki fog bujni, míg az adófelek előbb említtet csoportja soha az adó alól, mely ő reá esik, kibújni nem fog. Annál méltatlanabb lesz az, ha majd jól igazságtalan adóviselést az adóprogressióval is fogjuk tetetni.

A progresszív helytelen, de csak akkor, ha az alap, melyen nyugszik, méltányos lesz és nem igazgatlan.

Az utalmérs körüli rendelkezések a legnagyobb lelkiismeretességnek adnak helyet. Pénzügyi hatóságunk bámuláramlatot közönyt nyújt nekünk meg az ilyenek, kormányának egész sora pedig misztikétt ezen tényszer ellen, mely a népre dipróditóan hat, mert annak kiszípolozását modítja elő.

Vámpolitika.

Vámrendszereink rossz, mert az osztrák ipart védők főképp és bizonyos fokig a miénket is, de földművelészetet alig védik, Pokozta pedig súlyt, hogy ezen vámkot nagy kárunkra a magyar kormányok maguk a kereskedelem érdekében vasuti tarifákkal és régezte az őrési fogalommal is kijátszani engedték! Szabad legyen azonban itt rémütanum arra a körülményre, hogy a német birodalmi vámterfő megelensége megelítésé teshes felök torlók össze a láthatóan, melyek szemben a nemzeti jólét hajót helyes irányba terelni nem lesz könnyű feladat.

Kétségtelen, hogy a német vámtarifája a magyar árukat termékekre károsan hat, mert technikai czélokra alkalmas fakivitelnek korlátozva lesz, mert az a pár milliónyi metérmázsa árpa, amely kiment, ezennél nem fog többé oly kedvező feltételek mellett kijutni, de a bor, baromfi, vaj és tojás, állati termékek stb. sem lesznek többé oly könnyen el exportálhatóak.

Bizony, hogy a főlemelt vámkot ökrözésért mindenestem maga a német fogyasztókgyűlés fogja megfizetni. Lényeges e mellett az, hogy azok nék főzzik, mely reánk nézve a legfontosabb, nevezetesen a gabonának és ha úgy akartuk, az állatnak nem szorultak a német piacra. Gabonánk eddig is csak jelentéktelen mennyiségben jutott oda és állatunk közül leginkább a szarvasmarha, főképp azért jutott oda, mert szerző állatokot engedtek a monarchiába meg-hajrták s mert ezeket itt fogyasztótták el, annyal több állatot exportáltak a monarchia más országokba. Németországba. É részen ha haj csak az volt, hogy a német exportált állatok pénzértéke jóval nagyobb volt, mint a behozatal értéke. Ezen helyzetnél fogva oly vámkot kellend alkalmazni a monarchiában, melyek segítségével lehetőleg ne álljon elő a német vámkot hatása alatt a monarchiában oly állatfélések, mely a beföldi fogalomban a várható árszámoknál fogva fokozza.

Egyszer úgy a gabonák és állatok kivételét megkapas vámkora, melyekkel megvédjük magunkat a külföldi és keleti áru beözönlése ellen. Ezt mi úgy annyira kívánjuk a gabonás és állatképzés érdekében, mint az osztrák földművelő-ösztályok is.

Ezen kívánság előtt az osztrák-magyar iparnak meg kell hajtatnia, mert különben az osztrák-magyar földművelő a tönkrelése sodor-

tatik és többé nem lesz oly erős vevő, mint iddig volt, ami az iparnak legérzékenyebb vesztesége volna.

Az Osztrák-Magyar monarchia iparsztrája egyelőre az eddignél kedvezőtlenebb helyzetbe hozta a magyar állat és terményvámkokkal mindenesetre meg fogjuk védeni a monarchia határait, hogy a gabonákra nézve javítsunk az eddigi rossz helyzetet és hogy az állatimportot Kelet felől, tekintettel a német vámmelés által előidézett helyzetet, csökkentik.

Végreményében azonban a nyersternes hazaföldje védelme javára fog venni az iparsztrának is, mert a befolyasztás emelkedését idézi elő. Ezzel ellentétben sokszorra rosszabbodnak az iparra nézve a helyzet, ha a monarchia a Balkán és Oroszország elleni térmény és állatvámkok felémelését keresztül nem vinné. Mert ha ezt nem tennék, úgy nagyrészt torlódas fogna mind bekövetkezni, azaz együtt összes földművelési és ipari értekelni általánosan csökkenése és a monarchia az ipari felétől összes természetes alapjai.

Ezen ellen pedig minden áron védekezünk kell s mindent megtenni, hogy ez ne következessen be. Ez pedig inkább a külön vámtarifálat eszméjének kell érvényét szerezni, mint egyáltalán be az apró vételmokról lemondani.

Nem kell ezt hinni, hogy a monarchia mindkét államának iparjára nézve külön vámtarifát mellett leendő állásfoglalásunk talán közömbös lenne. Ellenkezőleg, Ausztria jól tudva azt, hogy a hozzákn özőlök sok külföldi gyártmányt az este az osztrák ipart Magyarországon érdes versenye kényszerítette, csak eszében pedig versenyképtelenné tenné — bizonyra hajlandó volna a minden más országnál kedvezményeztetett vámtételeket is megszűnti Magyarországi földművelésnek, annak viszonjára fejében, hogy Magyarország az osztrák iparsztrának a minden más országnál kedvezményeztetett vámtételeket adja meg.

Ausztria és Magyarország — külön vámtarifát eszére egymással vámháborúba nem fog az eszéknek, vagy ha ez mégis megörtöznék, az valószínűleg csak rövid ideig tartó, amely alatt az egymásutalalás már is élénk kifejezése jutna.

A külön vámtarifát létesítését abban az esetben is keresztül kell vinnünk, ha arra nézve biztosítotték nem kapunk, hogy megszűnnek azok az erőszakoskodó eljárások, amelyeket az osztrák közigazgatás hatóságok részéről minden nap tapasztalhatunk, amikor osztrák piacokat keresünk fel.

A külön, vagy közös vámtarifálat nézetem szerint sohasem szabad politikai kérdést csinálni, mert az első sornon oekonomikus kérdés, s egyedül a hason és kár körül mérlegelése az a szempont, amelyhez e részen kell, hogy a német adjon, s amelyhez képest Magyarország akár az egyik, akár a másik irányban kell cselekedni.

Mindazokat amiket önk előtt akár a külön vámtarifálat vonatkozólag, akár az adokra nézve, akár az uszora illőzése, akár a bevándorlás és telepedés, akár pedig a hitel, a kereskedelem, az árkérdés kérdéseire vagy a közigazgatás tisztesség kérdéseire vonatkozólag, akár most, akár pedig nyílt levelemben elmondottam mindannyit, mint elérendő végezőköt becses példányukba ajánlom.

Mégis Sella Kálmán miniszterelnök ur hazafaságában és politikai tapintatában nem lehetvén önknek kétkedődni: a magam részéről megígértem magamnak azt, hogy első soron kívánalmam mikénti és mily sorrendben tenné megvalósítására nézve az ő bölcs vezetésének.

Az ő politikájának a védelme és támogatása végett léptem be a kormányárta és fogok ebben a pártban maradni a mai nézet, válságos időkben a kormánynevelő politikájának a támogatására mindaddig, amíg reményem lesz, mint ahogy legalább eddig volt, hogy a kis ezis-

tenziák érdekeit fel fogja karolni, megerősítésére annak a társadalmi békének, melyre mindenkori, de különösen nagy percekben minden nemzetnek s így nekünk is, akik Magyarország rekonstrukcióján dolgozunk, alanyunkra szükségünk van a pedig földművelészetünk nekünk nem mindegy az, ki fizeti az adót, ki a jövedelem, ki a föld, ki az ország. Mi Magyarországot a magyaroknak akarjuk megörizni és fenntartani.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovartesztő: Csereháti Sándor.

Az őszi rozs kapálása.

Ismételen megpróbáltuk már hazánkban számos gazdaságban az ősizubást széles sorokba vetni és kapálni, azonban majd mindeztől felhagytak vele és pedig azért, mert a széles sorokban való vetés késlelteti az érés, azér pedig ismeretlen okból, hogy mindazon körülmény, amely ismeretlen, de bizonyos, egyáltalán növeli a rizikót. Minél később érlik a buza, annál inkább lehet az sárgarétes érik a nálunk július hónap beadáni szokott nagy melege és ilyenkor a hirtelen érének aszott szem az eredménye.

Két évben keresztül próbáltam meg, valjón a rozsok széles sorokban való vetése és kapálása hasonló eredményt szolgáltat-e mint a buza és mind a két évben azt tapasztaltam, hogy a rozsok nyílen módon való termesztése a közekeztátást nem növeli, ellenben a térmény úgy minőségét mint mennyiségére igen kielégítő lesz. Mind a két évben a hátrában a legszebben álló rozs az én kapált rozsom volt. Így 1899. május 1900-ban 800 □ négyzetűsi parcellán próbáltam a rozsok széles sorokban való vetését és kapálását.

1899-ban Viktória borsó, 1900-ban buza után vettettem a rozs, oly módon, hogy a sör-taló a rendesekek kétszeresére, vagyis 26 cm-re vettem és a sorok köze egyrészt öszszel és egyszer tavasszal a Planet kézikapálva megkapálattat. A termés volt 1900-ban 683 kg, 1900-ban 683 kg, 1901-ben 642 kg.

A termés tehát k-h-r-a számiya 1366 kg, illetve 1284 kg, vagy a suly 76 kg. volt. A rozs nem lett összehasonlítóan közönséges módon termesztettel, mert különben a parcellát kisebb kellett volna vennem, de meg a kísérletnek a főcélja az volt, meg tudni, nem-e viselkedik a rozs a buzához hasonlóan? Összehasonlítottam azonban a termést az akadémia gazdaságának rosztermésével, 1900-ban az akadémia gazdaságban egy táblán se adott a rozs 10 c-ft, ezen év azonban annyian nem lehet mérvőd, mert mindenik tábla szenvedett az árviától. 1901-ben a legjobb tábla k. h. kint 1216 kg. rozsot adott, vagyis 68 kg. km-ve kevesebbet, mint a kapált. Tekintve azonban, hogy nem azonos ösésletelti trágyázottság talajon termelt rozs hasonlított össze, az elővetemény is különböző volt, különböző mérvődök nem lehet.

A kapált szemekből azonban kitűnik az, hogy a kapált buza mind a két esetben igen kielégítő termést adott és a minőség is igen jó volt. A széles sorokba vetett búzáról itt is kell tartani, hogy száraz tavasszal nem bokrosodik meg kellőleg és ennek következtében ritka marad. A rosznál ezen körülménytől kevésbé kell tartani, mert míg a buza főleg tavasszal bokrosodik, addig a rozs bokrosodásának ideje az amikor a rozsok a bokrosodásra kedvező időjárás, mint tavasszal.

A széles sorokban való vetés a rozs érését is késlelteti; ennek azonban csak két esetben lenne hátránya, ha ezáltal érének belényula a reaktelő melege és ha érése a buzával ösészenek, mert ez esetben munkatorlóadás állana be.

A széles sorokban vetett rozs ugyan később érret, mint a sik parcellákon rendszeres sorfávra vetett, de mind a két esetben megérett a buza aratásának megkezdése előtt. Hogy a bőségöt egyik évben sem szenvedett, bizonyítja nagy sulya.

A rozs kapálása a költséget nem növeli, mert a megtakarított vetőmag árából bőven kikerül a kapálási költség.

Az elmondottakból korántsem akarom azon következtetést levonni, hogy a rozsnak széles sorokban való vetése és kapálása rosszabban helyesebb a szokásos vetési móddal és hogy ezért kívánatos volna, ha a gazdáközönység a fentiekben ismertetett módon termelné a jövőben a rozsot, csak a figyelmét kivánom a gazdáközönység ezen eljárására felhívni és felszólítani, hogy tegyen próbát a rozsnak széles sorokban való vetésével és kapálással, 1-2 holdon megkezdve a próbát megtenni és így nagy területen végezti kísérlethöz biztos következtetést lehetne levonni.

Igen megköszönöm, ha azok gazdák, a kik a kísérletre vállalkoznak, annak idejében az eredményt velem közölnék.

Cserháti Sándor.

GAZDASÁGI GÉPESZET.

Rovatvezető: Ifj. Szporon Pál.

A lítő-szt-miklósi gépbemutató.

A Liptóvármegyei Gazdasági Egyesület megkezdésére az ÖB.É. és a nyomj. földrészteljesítési miniszterium támogatásával a Liptóvármegyei Gazd. Egyesülettel karöltve arató-, fűkaszázó- és burgonyaszékdő-gépekkel aug. 30. és szept. 1. napján bemutatót rendezett Liptó-Szt-Miklóson.

A lítőmegyei gazdasági munkaviszonyok ugyanis a nagymérvű kivándorlás következtében már rég is részként terített a gazdasági arató- és fűkaszázó-gépek használatára. Ez indította a Liptóvármegyei Gazdasági Egyesületet arra, hogy bemutassa gazdáközönségnek a marokrákó aratógépek munkáját, azok használatosságát.

A bemutatóra szept. 10-én terület erősen lejtős domboldalon levő árapvétel volt, mely egyes helyeken oly meredeknek hajlott, hogy a marokrákó aratógép még úresen is csak nehezen tudott helyére feljutni.

A marokrákó aratógépekből résztvettek Mc. Cormick-fele „Daesy” aratógép, a MAV. gépgyárának „Millenium” gépe, a Lakos Nándor cég által képviselt Friedländer-fele „Jones” rendszerű marokrákó aratógép és Kühne E. „Osborne” marokrákó aratógép. Az aratógépek helyét végül erőszükségletre nézve lettek megbírva.

A szerkezeti bírlalt kiterjedt a hájtóműszerkezett, a hájtómű ki- és bekapcsolója, a maroklerakó-szerkezet, a maroklerakós szabályozhatósága, a metszőkészülék és hájtóműve, a kaszkálványok, a gép asztalának szerkezete, a gép asztalának felállíthatósága s a gépnek szállítási való felállíthatósága. Ugyanezokra a gép kezelhetőségének egyszerűsége s annak, amennyiben az lehetséges volt, anyaga is tekintetbe vettek.

Az erre vonatkozó bírlati eredményről alábbi bírlati lap számol be, melyből kitűnik, hogy a legnagyobb értékszámúakat a MAV. gépgyárának „Millenium” aratógépét nyerte el. Utána a Mc. Cormick „Daesy” és Kühne „Osborne” aratógépek következtek, míg a Lakos Nándor „Jones” rendszerű gépe jelentékenyen elmaradt. A MAV. „Millenium” marokrákó aratógépnek megvannak mindazon szerkezeti előnyök, melyek ma egy modern és jó marokrákó aratógépnek megvannak. Mivel különleges szerkezeti előnyök, feltűntek a lerakó berendezés sulyának spirálrugokkal való kiegyenlítése, minek következtében a berendezés az asztal

felett könnyen leghet el, nem nehezíti egész sulyával a vezetőlapjára, csökken a surlódás s ezzel az erő is, növekedik a gép, de különösen a berendezéskarok tartóssága. Ezzel a különbséggel, hogy a gép asztala keresztirányba szerelt, azaz kifizetett vasbádoggal lemezről készült s így annak deformálása, megvetemendése ki van zárva, mivel viszont a gép használhatósága növekszik. Végül pedig a bírláló bizottság elől bemutatott asztalfelállítás és befeketések bizonyított előnyöknek minősít, minél előbb meg kellene mindenképpen fáradság nélkül alig néhány perc alatt fel lehet támasztani s így a gépet szállításra állítani, vagy leeresztani s így az munkára állítani. Ez pedig különösen a hegyvidékeken jó nagy előny számba, mert a keskeny hegyi utakon a gép lefektetett asztallal nem szállítható. A többi bemutatott gépeknek az aratógépekkel szemben a fűkaszázó gépek előnyök sok időt kívánó körülményes és nehézkes munka, leván a közönséges munkás nem végezhet.

Ami a gépek munkáját illeti, az, mint a mellékelt bírlati lapon látható, mind a négy gépnél egyenlően jó. E tekintetben alig lehetne nagy különbséget találni az egyes gépek között. A Mc. Cormick-é a „Daesy”, a Kühne-fele gépek mindegyik kezdettől fogva kifogástalanul teljesítette jól dolgoztak, míg a másik két gép a helytelen beállítás következtében eleve nem dolgozott teljesen tisztán.

Kellő beállítás után azonban a négy gép egymás után járta, munkájában különbséget nem mutatott, legfeljebb annyiban, hogy a lerakó berendezés közeli a Mc. Cormick-é gépek voltak a leggyengébbek és legszebbek.

A gépeknek hegyi utaknál való szállíthatósága attól függvén, hogy az asztal mely könnyen és gyorsan támasztható fel, e tekintetben a MAV. gépgyári gépen kívül a többi nem volt könnyen behálózható s így értékszámokban elmaradt.

A vonórészkészlet megállapítására a bemutató területtel szolgáló hegyoldalt tetszően, lehetőleg vízszintes pályán 50 méter hosszú részleten dolgoztak a gépek erőmérével. Az itt nyert eredmények szerint az erőmérével végzett munka alkalmával a Mc. Cormick „Daesy” gép vágott 130 cm. széles rendet 95 kg. erőszükséglettel; a MAV. „Millenium” gép vágott 140 cm. széles rendet 110 kg. erőszükséglettel; a Kühne „Osborne” gép vágott 124 cm. széles rendet 145 kg. erőszükséglettel; a Lakos „Jones” gép vágott 137 cm. széles rendet 125 kg. erőszükséglettel s így egy méter vágási szélességre vonatkoztatva kellett a Mc. Cormick „Daesy” gépnél 73 kg. vonórés; a MAV. „Millenium” gépnél 78 kg. vonórés; a Kühne „Osborne” gépnél 117 kg. vonórés; a Lakos „Jones” gépnél 91 kg. vonórés.

Amint az adatokból látszik, a vonórészkészlet általában nagyon csekély volt, mi egyrészt annak tudható be, hogy a gépek majdnem vízszintes helyen dolgoztak és az aratót árpa alacsony, rövid szálmájú és ritka volt.

A gépek árara vonatkozó értékszámokhoz csak azt szükséges megjegyezni, hogy a Lakos-fele „Jones” gép dacára legkisebb árának, a legkevesebb értékszámot azért kapta, mert anyaga egyáltalán nem áll arányban az árral. Már a próba alkalmával kiderült, hogy anyaga gyenge, különösen a hájtóművel kapcsolódó emelvény, de a többi részek is oly anyagból készültek, melyek az erősebb igénybevételek ellenére általában nem fognak ellátni.

Ugy a próba, valamint a bemutatás alkalmával kitűnt, hogy a marokrákó aratógépek csakoly jól használhatóak a hegyes vidéken, mint sík talajon. A gépre nézve teljesen közömbös, vajon lejtőn dolgozik-e vagy síkon. A költségesebb csak a vonórészkészletben rejlik, mert lejtős területen a lejtő fel természeteszettségű több erő igényel a gép, mintha vízszintes területen járna. Mivel pedig a hegyoldalon való aratásnál lehet a lejtő irányára keresztirányban aratni,

a vonórészkészlet itt sem lesz sokkal nagyobb mint a sík talajon.

A marokrákó aratógépek tehát ép oly hasznosul alkalmazhatók hegyes vidéken, mint a sík vidéken, azaz a munka minőségével szemben változik. A lítőszentmiklósi gépbemutatóra erre nézve igen jó tanöbnyajzást szolgáltat, mert akárhány helyen 1: 10-1: 20 emelkedésű lejtőn dolgoztak a gépek kifogástalan eredményvel.

A Mc. Cormick cég gépbemutatója a marokrákó aratógépek csoportjában aratásra használható, marokrákó felrakó gépek között van. Ennek a rendszeres fűkaszázó gépek metszőkészüléke mögött párosítású marokgyűjtő asztal szereltek, melyet a gép keretére szerelt, második koscsültesben ülő munkás lábúts emelvényével lebillent-het s így a felgyűjtött marokt a tartályba juttatja. Ami a gép munkáját illeti, az ugy a marokgyűjtés, valamint a marokrakás dolgában teljesen jó. Hátrányul csak az a tény felhívni, hogy a marok a gép mögött maradván, azonnal feltűnődő, hogy a következő gépmenet számára tisztázott maradon. Ez azonban nem képezhet akadályt, mert hosszabb táblákon körben dolgozva, a marokzedés munkásoknak lehet elég idejük a marok felrakására és eltávolítására.

A mellékelt bírlati lapon látható, hogy a gépek melyek szerint a MAV. gépgyárának „Millenium” marokrákó aratógép nyerte a legtöbb értékszámot. Ebből azonban korántsem következik az, hogy a Mc. Cormick-fele „Daesy” vagy a Kühne-fele „Osborne” aratógépek nem felelnek meg rendelkezésüknek. Munka dolgában csakalán csak azt lehet a „Millenium” aratógép, éppen úgy az anyag, az összességű, és kivétel tekintetében sem lehet ellenük kifogást tenni. Hogy mégis elmaradt a „Millenium” aratógép mögött, annak tisztán a szerkezeti elrendezés az oka. E gép specializálás az egyszerűsége törekvés szerkezetével, különösen tekintet arra, hogy minálunk még kevés az intelligens családtagok, a gépek kezelésére és rendtartására vonatkozóan. Amint egyszerűbb szerkezettel bír a gép a jó munkát, természetesen sokkal megfelelőbb az a mi viszonyaink közé. Már pedig a „Millenium” marokrákó aratógépek szerkezete a lehetőség egyszerűsítve van, könnyen megérthető. Kezelése pedig szintén egyszerűbb és könnyebb, a többi gépnél, ugy, hogy a mi esledeként előreláthatólag könnyebben fogják azt elsajátítani, mint a többiét. Eppen ezért adta a bírláló bizottság a legtöbb értékszámot a szerkezeti részben a „Millenium” marokrákó aratógépnek és örömmel fogadott meg arról, hogy végre van egy magyar gyártmányú aratógép is, mely úgy szerkeszt, mint anyaga és munka dolgában a legelő versenyhársra a legjobb amerikai aratógépeknek.

A gépbemutatók másik részét képezte a fűkaszázó-gépek bemutatása. E csoportban részt vettek Mc. Cormick „New. 4.” fűkaszázója, a M. A. V. gépgyára „Millenium” fűkaszázója, Lakos Nándor Friedländer-fele lénezhatóságú és fogaskerékű fűkaszázója, Schweitzernek Bultmann és Miller-fele hűkeve kaszázója és a Magyar Mezőgazdász Szövetkezete „Adriance” fűkaszázó-gépe. Ez utóbbi bírlalt tárgyát nem képezték, összesen öt fűkaszázó-gép lett megvizsgálva. A bírlati írt is, ugy mint a marokrákó aratógépekénél előbb a szerkezeti részre terjedt ki, mely után a gépek munkájába állva vizsgáltuk meg.

A szerkezeti bírlaltánál tekintetbe vettek a hájtómű és szerkezete, a hájtómű ki- és bekapcsolhatósága, a metszőkészülék, a kaszkálvány szerkezete, ennek összekötése a forgatvány tárcsával és a kaszanyakkal, a kasza kiválthatósága, a rendhárító-deszka elhelyezése, a tartómagasság szabályozhatósága, a metszőkészülék felhelyezése s amennyiben lehetséges volt, a gép anyaga is.

A gép kezelhetőségénél tekintetbe jötték a metszőkészülék felmérését és billenthetőségű végző emeltyük kényelmes kezelhetése, azok

Marokrakar aratógépek bírálati lapja

az 1901. augusztus 31. és szept. 1. napjain Liptó-Szent-Miklóson rendezett gépbemutatáson.

Sorszám	Bírálati szabályzat pontjai						Értékszámok összege	A gép árjegyzéki ára Budapesten
	A gép neve, készítési helye és a gyár neve	1	2	3	4	5		
		A gép munkája különböző tekintetben legelő pontok aránya	A gép szállíthatósága helyi utakon	Vonóerősúlyosság	A gép ára	A gép szerkezeti összerakítása és kezelhetősége		
		3	3	3	3	3		
	Értékszámok	3	3	3	3	3		
	Szorozó együttható	6	—	5	—	6	57 korona	
1	Mc. Cormick Chicago „Daesy”, képviselő Budapest.	18	1	15	3	12	49	600
2	M. Á. V. gépgyára Budapest Millénium.	18	3	15	3	18	57	600
3	Kühne E. Budapest „Osborne”.	18	1	5	2	12	38	670
4	Lakos Nándor Budapest „Jones”.	18	1	10	1	6	36	560
5	Mc. Cormick Chicago, képviselő Budapest.	—	—	—	—	—	—	—

J e g y z e t

Kézi maroklerakó készülékkel felszerelhető és így aratásra használható fűkaszalógépe szép munkájáért külön díszretet nyert.

Jegyzet: A bemutatott Mc. Cormick-féle és MÁV. gépgyári kékékő aratógépek a bemutatási tervezet értelmében bírálat tárgyát nem képezték. Mindkettő kifogástalan munkát végezt.

Fűkaszaló-gépek bírálati lapja

az 1901. év aug. 31. és szept. 1. napjain Liptó-Szent-Miklóson rendezett gépbemutatáson.

Sorszám	Bírálati szabályzat pontjai						Értékszámok összege	A gép árjegyzéki ára Budapesten
	A gép neve, készítési helye és a gyár neve	1	2	3	4	5		
		A gép munkája	A gép szállíthatósága helyi utakon	Vonóerősúlyosság	A gép ára	A gép szerkezeti összerakítása és kezelhetősége		
		3	3	3	3	3		
	Értékszámok	3	3	3	3	3		
	Szorozó együttható	6	—	5	—	6	57 korona	
1	Mc. Cormick-féle fűkaszaló-gép, New. 4., képviselő Budapest.	18	3	—	2	18	41	400
2	M. Á. V. millenium fűkaszaló.	18	3	—	3	18	42	350
3	Lakos Nándor Budapest. Lánchajtású fűkaszaló-gép.	18	3	—	1	12	34	400
4	Lakos Nándor Budapest. Fogaskerék-áttételi fűkaszaló.	18	3	—	1	12	34	420
5	Schweitzer, Poprád, Aultmann & Comp-féle Buckeye Ohio.	18	3	—	2	12	35	380
6	Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Adriance.	—	—	—	—	—	—	—

J e g y z e t

Szállíthatásra különösen előnyös a mentőkészüléknek a vonóúrra való ráfektethetése.

Saját kívánságára nem bíráltatt.

biztos működése, továbbá a gép szállításhoz való tekintettel a metszőkészülék felállítására s annak e helyzetben való rögzítésére.

Mint a mellette bírálati lap adatai mutatják, munkánálvalóság tekintetében mindegyik gép egyformán jól dolgozott. Az egyikéket először látható volt meg, a mai fűkaszási gépek szerkezete — még a gyengebbeké is — a munkánálvalóság való tekintettel már annyira helyesen van megvalósítva, hogy kellő beállítás mellett nem lehet e tekintetben köztük különbséget találni.

A bemutatási terület előbb lejtős hegyoldalra levő bűzra, a próba napján többször megvizsgált s megerősítő lökérvetésen volt, melyben a gépeknek kivétel nélkül néhol feladást kellett megoldani. De azért a kedvezőtlen viszonyoknak, a munka maga kifogástalannal végezlett.

A bírálati lap második rovatában, a gépnek szállítathóságát illetőleg szintén egyforma eredményt állott elő. Mindegyik gép metszőkészüléké egyaránt jól, könnyen és egyszerűen támaszkodható fel. A Schweitzer által bemutatott Aultmann & Miller-féle „Buckeye” fűkaszázó gép metszőkészüléké szállításra nemcsak függőlegesen állítható fel, hanem ráfekethető a gép rudjára, úgy hogy az egész metsző-készülék a keszibe előt vízszintesen fekszik s a rudon keresztül a gép bizonyára biztonságban támaszkodhatna rá; kevesebb rázkódással, illetve rugalmasan van kivéte, mint függőlegesen állásnál. Ezért ez a bírálati lapon külön is a cím melletti a jegyzetbe volt alyt.

A voneerőszükséglet megállapítása erőmérő felvételek alapján nem volt kivihető. Először is a próba első napján még csak két fűkaszázó volt jelen, melyeknek erőmérővel végezett munkája közben olyra még se lépéses erők még, hogy az erőmérő papírrajzai, melyre a diagramm rajzolódik, munka közben lezavart. A többi három fűkaszázó gép csak másnap délután állhatott munkába, mikor már újból öt géppel erőmérő adatakat felvenni az idő rövidsége miatt sem lehetett.

Ezzel a próba lezajlése némileg vesztett ugyan, de értéke, illetve helye nem, mert mint az a bírálati lap idevonatkozó rovatán is olvasható, a gépek mind könnyen dolgoztak, köztük erőszükséglet dolgában nem volt észrevehető különbség.

Ami a gépek árat illeti, ezek bírálatánál nem tisztán csak az árjegyzéki ár szerepelt, hanem tekintettel jött az anyag is, mely a Lakos Mándor által képvisált Friedländer-féle gépeknél nem állt arányban az árral.

A gép szerkezeti és kezelhetőségi rovatában M. Cormick gépe és a M. A. V. „Millenium” fűkaszázó egyenrangú, teljesen kifogástalan. Mindegyiknek van különleges, előnyös szerkezete s mindkettő egyformán teljesen megfelelő e tekintetben. Helyesen M. A. V. gépjárári „Millenium” fűkaszázó gép rendszerényben egy értékszámla fölműlta a M. Cormick gépet, azit olcsóbb árának köszönheti.

Mindenesetre csak örvendéstényül szolgálhat az a tudat, hogy van már teljesen egyenrangú magyar fűkaszázógépek in a legjobban amerikai gyártmányúval, hanem még annál olcsóbb.

Bemutatást tárgyát képezték még, bár bírálat tárgyát nem.

Scholtz A. matheoczi gépjáráros burgonya kiesző-gépei ökor- és löoerőre, továbbá

Nick E. szabadalmazott burgonya-kiesző-gépe.

A rendelkezésre való terület meredek emelkedésű hegyoldalra levő, indig nem egy óra bűzra lenomozható burgonyakieszővel. Az anyagosa tapadás talaj bővítéséről megázástán rendkívül meglehetően a gépek munkáját, úgy hogy egyáltalán nem volt lehetséges egyik géppel sem eredményt elérni.

A Scholtz-féle burgonyakiesző-gépeket — melyek köztömben az 1896-iki rákos-kesz-

turi burgonyaratógépversenyn az első díjat nyertek, a Felvidék szelétben használja és ismeri s így a bemutatás elmaradása e tekintetben nem mondható nagy veszteségnek.

A Nick-féle burgonyaratógép most jött volna először a nyilvánosságra s az mindenesetre kár, hogy a kedvezőtlen viszonyok meg-husították a bemutatást.

Dolgoztak ezenkívül M. Cormick és M. A. V. gépjárári kéveköti aratógépei. Mindkettő egyformán, kifogástalannal szép munkát végezt. A „Millenium” kéveköti aratógép önműködő kévelelőelő készülék, mely hármássalval fekteti le a kévét, általános tetszésben részesült. A Felvidék e gépet nem használhatja, mert ott az élelet azonnal nem lehet kévebe kötni, annak minden vagy marokba kell előbb szórni. Epen ezért a kéveköti aratógépek bemutatása inkább csak azt dokumentálja, hogy gépek is használhatóak épp úgy a lejtőn, mint a síkon.

Külhne E. rugós fogasa színtén általános tetszést aratott és a tarazos földök kiültetésénél, az őzi szántásoknál tavasszal vetés alá való elkészítésénél kitűnő eredménnyel lesz alkalmazható.

Ugyancsak Külhne még egy burgonyasztályozó gépet is mutatott be, M. Cormick pedig kitűnő gép-kasza-köszőrőlőjét és lögebélyűjét mutatta be.

Ami a bemutatás sikerét illeti, az egyrészt abból ered, hogy a szóró szerszámok összeszerelték gazdák meggyőződhetők az arató- és fűkaszázógépeknek hegyvidéken való alkalmazhatóságáról, másrészt alkalom adódott a magyar arató- és fűkaszázó-gépeknek méltán kiérdemelt dicsegetésre.

ifj. Szporon Pár,
gazd. tanint. tanár.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Dr. Liebermann Leo.

A must czukortartalmának és a bor szesztartalmának meghatározása.

(Fölvez egy ilyen irányú kérdésre.)

A must czukortartalmát pontosan csak kémiai módszerek segítségével lehet meghatározni. A legelterjedtebb módszerek azok, melyeknél bizonyos czukorfelet azon tulajdonságát használják fel, hogy bizonyos körülmények között (lugolt jelenlétében és bizonyos hőfoknál) reáoxidozó elemekből oxigént vonnak el, úgy hogy a reáoxidból reáoxidul, tehát a réznek egy kevesebb oxigént tartalmazó vegyülete lesz.

Mután még van állapítva az, hogy egy bizonyos mennyiségű (súly) és minőségű czukor, ha az meghatározott mennyiségű vízben feloldva, mennyi reáoxidot képes reáoxidulni (váltatni) (redukálni, amint a kifejezés szőlő), világos, hogy így módon, t. i. vagy a keletkezett reáoxidul, vagy az átvonulóított reáoxid mennyiségéből (ha a vizsgálata ismert reáoxidmennyiséget tartalmazó oldatotak használunk) meg lehet határozni egy bizonyos mennyiségű folyadék, pl. a must czukortartalmát.

Pontos (hivatalos) vizsálatokra tehát ilyen műszerek vannak előliva és használhatóan.

A gyakorlatban, pl. a must vizsgálataira szolgálókká által, ilyen módszerek alig, vagy csak igen kivételesen alkalmazhatók, mert nagyobb kémiai apparátust és szakbéli járatosságot teszik szükségessé. A szőlőgazdák rendszerint meg kell elégedni a must czukortartalmának háztartási meghatározásával. Ezen gyakorlati célokra szolgálják az u. n. mustmérők. Ezek u. n. areométerek, sűrűségmérők (mint amilyenek pl. a tej- és szeszmérők is), melyek a folyadékba (mustba) beáratunk. Megjelölik, hogy meddig süllyed az eszköz és annak nyul-

ványán (a folyadék határán) leolvassuk a czukorperzenteket.

Ilyen mustmérők többet szerkesztettek. A legnépszerűbbek egyike a *koszterneburgi* vagy *Babo-féle*, de használataban van a *Pillité-féle* és *Haas-féle* is. Bajos volna megmondani, hogy ezek közül melyik a jobb, minntán az egész eljárás természetétől fogva egyik sem lehet pontos. A must ugyanis czukorban kivül még más anyagokat is tartalmaz, melyek sűrűségére, tehát arra, hogy egy sűrűségmérő benne meddig süllyed, befolyással vannak. Ezen anyagok mennyisége, tehát a czukor és a többi anyagok közötti viszony igen változó és azért, hogy milyen mustot szelgátsunk, azokat akkor, mikor a kijelölt mustmérőket szerkesztették, a fent emelt, nem czukorból álló anyagok különböző mennyiségben kerültek levonásra.

A mustmérők t. i. olyanfán szerkesztettek, hogy megfigyelhetik mennyire süllyednek egy bizonyos mustba, melynek czukortartalmát és összes feloldott anyagtartalmát a legpontos képmű mérőszórák megállapították.

A mustmérő nyulványára, a besüllyedés határára felírják a kémiai utat talál czukorperzenteket. Természetes, hogy az így, vagy legalább ilyen elv szerint készült mustmérő, rögtön pontatlant adtatot fog mutatni a czukorra nézve, ha olyan mustba mértünk, melyben a viszony a *czukor* és *nemczukoranyagok között* más, mint amilyen volt abban a mustban, mely az eszköz szerkesztésénél használható.

Ezen hibák azonban lényegesen kisebbek lehetnek, hogy nem egy, hanem igen sok must elemzésnek általai használattal fel a mustmérők szerkesztésére, úgy hogy azt mondhatjuk, hogy a mustmérők a legnagyobb pontossággal, ahol kisebb hibák nem igen játszanak szerepet, mégis használható eszközök.

Már fent mondtam, hogy az ismert mustmérők között, melyik a legjobb. Itt csak bizonyos praktikus szempontok lehetnek mervadók. Ha megmondol azt, hogy borkereskedelmünk főleg Ausztria felé irányul, s hogy ott a *Koszterneburgi* mustmérő van leginkább használhatóan, az gondolatnál, hogy talán legelőször volna ezt használni, mégha pl. a *Pillité-féle* eszköz a választást jobban megközelítő adatakat szolgáltatna is.

Ami a *bor szesztartalmának* meghatározását illeti, védenünkünk szerint erre a legjobb eszköz a *Salleron-féle*. A manipuláció egyszerűsége miatt ugyan elterjedtetlen használják az u. n. *euchlioscópot* is, de ez nem ajánlható annyira azért, mert kivált vonatnyagban gazdagabb boroknál *hibás adatakat* adhat, továbbá mert gondos kezelést igényel (törékeny) ami magas ára mellett nem igen közönségos dolog. A fent említett eszközök hitelesítését tudunk nálunk, hivatászerűleg senki sem foglalkozik. De ha a megrendelés alkalmával (pl. a budapesti Calderoni-czégnél) kijelentjük, csak hitelesített eszközökre reflektálunk, az illető czég a hitelesítésről gondoskodni fog.

L. L.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hrebly Emil.

A keeskeméti és mákóli baromfi-kültatásról.

A folyó évbén ez volt a *baromfi* vidéki *baromfi-kültatás*, ahol fénnyesen helyt állt azon közértesítési irány, a melyt még év óta a földművelési miniszter gyakorlatilag igyekszik megszervezte megismertetni s így meg-honosítani, hogy az ország egész baromfiállományára a *kültatás kereslet igényeinek megfelelő, könnyen tenyészhető, gyorsan fejlődő, igénytelen és edzett* fajtakból álljon.

Temesvári, Kecskeméti és Makó a hazai baromfi-tenyésztés terén való előmozdítását és feljogosztást melő lépéseket tettek s a nyilvánosság előtt bíralt tárgyává tették a *Közteljesztési irányít, mely a hazai magyar baromfi-tenyésztésről*.

A gazdaközönség és a kereskedők egyhangú véleménye a helyeslésben özpontosított s e vélemény a kecskeméti kiállításra a következőkben lett *Maver János által*, — ki husz év óta nemesbaromfi-tenyésztő — méltatva.

"A kecskeméti baromfiállításnak, melynek közvetlen szemlélője és ezen osztály bírálója is lenni volt szerencsém, szerény nézetem szerint két kimagasló, mondanivaló a hazai baromfi-tenyésztést érintő, korszakot alkotó momentumra volt.

Az egyik az, — tudomásom szerint — hogy eddig ly irányát és zélu baromfiállításnak pénzbeli díjak még nem voltak ki-tűzve, itt pedig három arany oklevél és 100—100 korona és három ezüst oklevél és 50—50 korona a tisztán tenyésztelt vagy javított hazai baromfiára.

Édigg hallottunk pénzbeli díjakból lenyészésnél, szarvasmarha-tenyésztésnél stb. osztani, de tisztán tenyésztett hazai baromfiáknál még nem. Ez tehát a feljogosztás érdeme, mert ez újítás és haladás e téren.

A második fontos momentum az, hogy a kecskeméti baromfiállítás alkalmából a bíráló-bizottság tüzetes megbeszélés és megfontolás, valamint a rendelkezésre álló összes faktorok meghallgatása és megválasztása után *gyógykönyvben kifejtését adott azon irányelveknek, melyek kiindulásnak és melyek alapján a helyes baromfi-tenyésztési elveket a Képesletelen a kivétel, az exportot említi.* Tudunknál meg eddig egy bírálatnál sem történt, hogy precíz meghatározott köznyelvi irányelveket jelölt volna. Ez az első eset."

Talán több mint husz éve, hogy a baromfi-tenyésztés emelése céljából, különféle külföldi drága fajták megvásárolására kísérleteznek. Ezen kísérletezés, úgy az államnak, mint egyesítelteknek és egyeseknek áldozathá került. De ha a kivelti anyagot tekintete vesszük, amelyért a külföld nekünk pénz ad és melyért szívesen elfogadjuk, hogy évenként 73 millió koronát kapunk, mégis csak azt fogjuk tapasztalni, hogy ezen eredményt a hazai fajtákkal érjük el.

A kereskedelem azt mondja, hogy az állományának javítása ez idő szerint alig észlelhető és hogy a kivelti anyag az utolsó 20—25 év alatt alig javult vagy oly elenyésző csekély mértékben, hogy az tekintete sem jöhet. Ennek az a tanúsága, hogy eddigi kísérletezésünk és fáradozások majdnem meddő volt, időt és pénzt pedig vesztőtünk.

Emellett a hazai évszázadok óta meggedzett, itt tenyésztett, mostoha viszonyok közt tartott baromfiakat pedig elhanyagoltuk. Ez nagy kár volt, mit most pótolunk kell.

A bíráló-bizottság próbavágásokat tett és a helybeli és vidékről itt levő kereskedők meghallgatása után azon eredményre jutott, hogy a *tyuktenyésztésnél* első sorban oda kell törekedni, hogy fehér tollazatú, csontszínű láb és csőrű, fehér húsú, a kakasnál nagyobb, ónk piros színű taraj és alacsony zömök alaku tyukokat neveljünk, azért, mert ly egyedek a külföldön leginkább keresettek, husk leginkább megtartja a természetes színt, tollazatuk pedig jobban értesíthető.

A tenyésztőknek ez iránybani haladását a kiállításra már lehet észlelni és élvánatosnak mondotta a bíráló-bizottság, hogy azon irány az egész országban érvényesüljön. Kivánatos volna a *fehér tyukfajta* seporítása.

Megemlítendő talájk, hogy a sárgalábú és sárga hús baromfi, ha levele a külföldi piacra ér, színt változtatja és kevesebb értékű, tehát nem keresett czikk.

Szintgy mellőzendőnek találta a bizottság a *hártszál és hosszú tenyésztést*. Különösen hangsúlyozza, hogy a kacsatenyésztés a Dunatiszta közön hanyatlásnak indult, felhívja a tenyésztők figyelmét, hogy ott, hol erre alkalmas terület van, a kacsatenyésztés felkaroltassék, vagy kevés költséggel vizártók létesítése által előmozdítassék.

Felémelté kellették Halas város tenyésztőknek *fehér pulkát*. A helybeli és vidéki pulka-tenyésztők és kereskedők meghallgatása után eredményre vezetett, hogy a vidéken a fehér pulka kenyéssé nemzéséggel jár s tarka pulka könnyebben tenyészhető. Erre ráczafolt ugyan Halas, a hol és vidéken a fehér pulka egyaránt kedvezően szaporodik. Oda nyilatkozott a bizottság, hogy kivánatos volna jobb tenyészanyag beszerzése által más vidéken is a *fehér pulka tenyészését* is előmozdítani, — a fehér toll értékesebb lévén.

A kecskeméti baromfiállításra azon fordulóponthoz jutottunk, hogy az ott működő *bíró-bizottság* az eddig elhanyagolt hazai baromfi-anyagára felhívja a tenyésztők figyelmét.

Az idegen fajta baromfiakat több-levesebb szerencsével sportkedvelők tenyészítik, de abból az egész országban haszna nincs. Törökdyünk első sorban az egész országban felhárított és csontszínű lábakkal bíró tyukfajtát szaporítani s azt terjesztsem s csak aztán vár néánk azon feladat, hogy helyes kiválasztás és tenyészítés által az anyag javításassék, vagyis a meglévő és százkadók ója jónak bizonyult hazai fajtáink regenerálásassanak.

Nehézségek ötközki vidékekenél levő baromfi-tenyészésnek a kiválasztás, de csodákat művelhetünk egy év alatt az országos anyag javításán. Arra az utra térünk most, hogy megállapítsuk a magyar baromfiit s csak úgy lesz lehetséges annak egyöntetű jellege által a külföld előtt is érvényt szerezni s mint tenyészanyagot terjesztzeni."

A makói kiállításban ugyancsak általános felémelté kellették a *magyar baromfi-fajták* s épen ugy mint Kecskeméten, úgy itt is az első díjakat a magyar fajták nyerték el.

A magyar fajta baromfiának részint helyben megválasztott nemes hímekből való keresztetése, részint önmagából való kiválasztás által való nemesítése az egyedül biztosíték arra, hogy baromfiállományunkat azon nívóra emeljük pár év alatt, amelyre emlékednie kell *ha a külföldi piacokat megtartani, sőt másokat is szerzőni szándékozunk.*

IRODALOM.

A gazdasági élet elemi jelenséggel. Dr. Navrátil (A.Ö. Budapest, 1901. Ára 5 korona.

Ezen szigorú elméleti alapon nyugvó s nagy alapossgálg megírta művével a szerző olvasóját a közgazdaságtan elemeibe akarja bevezetni. A tekintetben azonban a szerzőnél előtrő irányt és rendszert követ. A gazdasági jelenségeket, azok törvényeit és a közgazdaságtan módszerét előrebocsátja, nagyon részletesen s több tekintetben eredeti öténynt követve az emberi szükségletekkel, a gazdálkodással, ennek fejlődésével és tárgyával, a jószágokkal, a természetből születő a termelés folyamatát és tenyészőt tárgyalja, a jószágok használatát ezimben a fogyasztást méltatja.

Nagyon figyelemre méltók különösen a tulterümlése s a gazdasági küzdelemre u. m. a gazdasági versenyre, a monopólióra, az egyelőssére és az állami beavatkozásra vonatkozó fejtegetések.

A mű tehát az általános közgazdaságtan összes anyagát öleli fel s szerzőjének nemcsak alapos tudományosságról, hanem élős kritikai érzékről is tesz tanúságot, minél fogva a közgazdaságtan iránt érdeklődőknek kiváló szolgálatot van hivatva tenni; ellenben a közgazdaságtan elemeibe való bevezetésre e művet

azért nem tartjuk eléggé alkalmasnak, mivel a szerző magasabb szintre emelt álló előzetes fejtegetésénél olvasójától nagyobb előképzettséget feltételez s talán ezen okból teteleinek konkrét példákval való megvilágítását melőzi, ami a művet nehezebben érthetővé teszi. Azonkívül nagyon szeretik volna, ha a főbb tetelek topographic is kifejezésre jutottak volna, mivel emékkél a közgazdaságtan elemeibe beavatandó olvasó a főbb kérdések iránt nehezebben szerez tájékozást. H. Á.

VEGYESEK.

Mel számszám tartalma:	Oldal
OMGE közleményei	1463
A gőnczi beszéd.	1463
Nőgyermektesztés.	1466
Gazdasági fejezet.	1467
A lipót-szent-miklósi gémműhely.	1467
Bárműgyártás.	1469
A kecskeméti és makói baromfiállításról.	1470
Vegyesek.	1470
Kerekedelem, tözde.	1472
Szerkesztői híretek.	1473

Személyi hír. Dr. Csomády Gusztáv, a kesztelyi gazdasági tanintézet igazgatója a közpályától visszalépett és nyugalmába vonult. Dr. Csomády kilencz évvel át vezette a tanintézet igazgatói teendőit s minden irányú működése, főleg pedig a szakirodalmi téren is előtrő jó hírneve nagyban hozzájárult a tanintézet országos jó hírnevé emeléséhez. Kartársai október havában bucsuznak a derék igazgatótól. A kesztelyi tanintézet igazgatói teendőinek vezetésével továbbí rendelkezési a földművelésügyi miniszter Schall János tanárt bizta meg.

Grof Károlyi Sándor átvölése. Grof Károlyi Sándor gőnczi választóhoz intézett nyilt levele alkalmából a magyar gazdák tömegesen jelezték üdvözölvi, ragaszkodásunk adván ki-teszték. A *Zala vármegyei gazdasági egyesület* szepietleni a Grof Sándor úrnak a gazdasági egy-tyűlésre egyhangyul hozott határozatából kifolyólag a következő üdvözölvi iratot nyújtotta át. "Nagy-méltóságod szabaddal programjának közze-tételével, szagapélvili és igazán a haza szegénységének ügyét egyformán szíven viselő és vezéröl munkásságában — a hazai sítöl egy-tyűlés igazgatóján és durva megámdítatás-ban részvételében a gazdasági életnek történelmének tanulságait és szerző hagamó-nyait is annyira a véríg és csontig háló sérté-keszték illette, hogy ezzel szemben Zala vármegye gazdasági egyesülete a mai napon tartott rendes közgyűlésén egyhangyul, lelkesedéssel és oadaótt tisztelettel üdvözli Nagy-méltóságod, biztosítva gazdaközönségünknek támogatásunkat kizárhatatlanságunk. A közgyűlésünk megválasztó, Zala-Egerszeg 1901. szep-tember 1. Herteledy Ferencz g. e. elnök, ifj. Voigt Ede g. e. titkár. A Szabolcs-megyei Gazdasági Egyesület nevében Vay Tibor graf tudatja, hogy az egyesület legutóbbi választmányi ülése hazafias közzétesztésről indította jegyző-könyvleg elhatározta, hogy Grof Károlyi Sándor előtti gőnczi leveleit hálós közönségétől tolná-cscolja. Üdvözölvi iratot küldtek még a Somogy-megyei Gazdasági Egyesület nevében Somsiák Andor előtti és Boboz Zoltán titkár.

Forster Géza jelölése. Forster Gézanak, az OMGE igazgatójának a peóri kerületben

történt jelléséről még megemlékezünk a „Köztelek” 68. számában. A péri kerület harminczöt tagu köldöttsége 3-an utazott Forster Gézához Ács mellett birtokára, hogy neki a péri kerület mandátumát féljék fel. A köldöttség élén Fischer Kálmán kérték fel Forster Gézá, hogy a kerület mandátumát elfogadja. Forster Géza hosszabb beszéddel válaszolt, beszéde egy eljáró programot nyújtott és nagy lekedészt kellett. Útala a kormány programjára, amelynek főszála arra helyezkedik, hogy a nemzet minden osztályt támogatni kívánja. Így helyet foglalt és teret talált ezen irányban a mezőgazdasági érdekek, amelynek Forster mint a gazdasági egyesület igazgatója, évtizedek óta munkásta. E mímegében megismerte a kisgazdák bajait és örömeire szöglá, ha azok javára dolgozhatik. Erre a szép célra örmélni ajánlja fel, munkásságát, erejét és a megkímált jellőtség elfogadásával a kisgazdák érdekeinek előmozdítására vállalkoztélésének. Lelkes hatása volt Forster kijelentésének, aki mezőgazdasági hívdő szakelmének, gyakorlati bizonyágát is bemutatta mintagazdáságban. A köldöttség tagjai nagy érdeklődéssel szemlélték meg a modern gazdaságot, amely sok hasznos látvánallt nyújtott és kitűnő gazdáltságot dicsért. Delután hat óráig gazdák lakomához llt a társaság. Lakoma slati dr. Kautz Gyula nyitotta meg a felkötözött sorát, város eljénés közt Forster Gézá, mint a kerület lendő képviselőjét éltette. Szántó Odón szellemes beszédben a ház úrnőjét köszöntötte fel. Általános figyelem közt válaszolt Forster Géza, úgy politikai, mint mezőgazdasági kijelentése osztalban visszhangra találtak. Vendégeit és a péri kerület összes lakosságát éltette. — Fischer Kálmán a jellőt eddigi kijelentésének összegyve, Forstert, mint a mezőgazdasági érdekek vezéreszerezősét köszöntötte fel. Blaské László Fischer Kálmánt, a kerületi szabadelvű part élnökét éltette. Végül Tóth János köszöntötte föl Forster Gézá.

Báró Wenckheim Bélának, ki hazánk mezőgazdasága és lótenyészése körül hervadtan érdemeket szerzett, a kisbéri ménésbirtok parkjában eddig lresen állott mauzóleuma elé a földmivélségi miniszter elnököt, mint már egyziben említettük — szobrot emeltett, mely szobor ünneplésére lelelezzése folyó évi szeptember hó 30-án fog végbemenni. A bronzszobor *Fadruss* János hírneves szobrászunk műve.

A segésvári komlóvásár. A segésvári komlóvásártól által a kormány segélyével f. hó 7-án rendezett első vásáron 25 mintában 315 m.m. komló volt képviselve; hogy több ne volt, oka az, hogy az esős időjárás miatt a szedés és szárítás késik. Az elhozott minták elégek szépek és finomak, mégis a vásáron megjelent három küldövíve és egy hazai sürgyár gyengén kerestek és még gyengébb árú kímáltak. A szép komlóért 140-150 koronát ígérték, 100 kilogrammért, a gyenge komlóra rá sem néztek. Elmult héten küldövíve piacokon is lanya volt az értékesítés, de má már jobb hírek hallatszanak. Mihelyt sok árú lesz a piacra, megindul a vételköz és ár emelhető, hogy az itteni piacon is élénkebb lesz az

üzlet. A szeptember 12-iki és 19-iki segésvári komlóvásáron fog eldőlni az erdélyi komló sorsa és kielégítő ár remélhető. Ájlanatos, ha a gazdák eladó komlójukból sürin küldenek 200 grammos átlag mintát a segésvári komlóvásárhoz kézímére. A másodosztályú komlót legjobb megismerni, mert bizonyos utón eladhat a jobb komló pedig jobb árúkat tartható. Darányi miniszter segélyével küldövíve termelőkből egy bizottság alakult, mely egy bizományst küld a küldövíve piacokra magyar komlómintákkal, hogy ott a szeptember után fenmaradj magyar termést eladja. Bizományst Teutsch I. B. segésvári komlótermelő és kereskedő bizatomt meg, mely szeptember 10-án indul első útjára és célzárta, ha szeptember 18-ig beküldik cézímére a termelők a 200 grammnyi komlómintát, jelenve, mennyi az eladó komlótérmés.

Szőlőszeti kiállítás. A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület és a Nagyvárdi Helyi-velásztmány Nagyvárd város szőlőtelepen f. évi szeptember hó 26-án szőlőszeti eszközök, szőlő- és állattartási vérti rendszerek közt célzja a szírelési eszközök gyakorlati bemutatása mellett a szőlőszet és boraszhoz tartozó összes eszközökkel megismertetni a vidéki szőlősgazdák közönséget s nekik alkalmat nyujtani, hogy már a folyó évi szüretre a legjobb fajta eszközökkel magukat állthassák. A kiállítás részt vehet minden bel- vagy küldövíve iparos vagy gyáros, kereskedő, ki ezen szándékát a Biharvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Nagyvárd, Nagy-Sándor-utca) f. évi szeptember 18-ig bejelentni. Bejelentési iverkek a titkári hivatal készséggel szöglád. A kiállításban bemutatnak szőlőszajtolók, szőlő-örök, szírelési eszközök, valamint a szőlőszet és boraszhoz tartozó összes anyagok és eszközök. Hogy a szőlősgazdák községet teljes tájékozást nyervehen a kiállított gépek és eszközök felett, a kiállítás helyszínén probászírelés lesz tartva, melyen az eszközök, gépek működésében be lehetnek mutatva.

Tekjesítéleti állomás. A Magyar-Óróvrti szervezett tekjesítéleti állomás épületi elkészült s azokat legközelebb át is adják rendelkezésükre. Az új kísérleti állomás a teljehamisítás vizsgálatára, a teljehamisítás jellővele mezőbő vitele érdekében folytat tanulmányokat s e gyakorlati célra hivatalával lesz a gazdák szögladótára.

Új állami halgazdaságok. Az újabb időben mindinkább terjed az utóbbi években olyannyira elhanyagolt haltenyészés fellendítése. Örmélnel vesztett arról tudomást, mert hisz a haltenyészés elég jövedelmező s hogy az állam, de magánosok is igyekezzenek jogadásokat berendezni, ezzel a haltenyészés fellendítésére nagyban hozzájárulnak. A földmivélségi miniszter elhatározta, hogy a bronzbányai most előtti földmivélségi-iskolánál halastavat rendeztet meg, hogy a felvidéki oszkeri gazdaság-velrebe célzó iskolában a halaszat, mint a vízhez és a hegyvidéki gazdaságok elmező gazdasági ágat tanítsassék. Hasonló célból Rimaszombatban, Kassán, Kolozsmonoronon a gazdasági birtokokban halastavat rendeztetnek be. A munkálatok végzésével *Ludnyfar* János halászati felügyelőt bízták meg a miniszter.

Bathányi Zsigmond gép- a muraszombati járási gazdasági kör elnökének kérelmére utasította a halászati osztályt, hogy egyik közege a Mura hót ágának halaszatra való hasznosítására szükséges tervekkel dolgozka ki.

Tenyészként-díjazások. A Csongrád-vármegyei gazdasági egyesület 1901 szeptember 21-én Székesen birtokjázást rendezt a következő djakkal: 1-ső díj 3 drb 20 koronás arany, 2-ik díj 2 drb 20 koronás arany, 3-ik díj egy drb 20 koronás arany, 4-ik díj egy drb 10 koronás arany. Előzetesen vezette csongrád-vármegyei gazdák sajtó nevelési 1-3 éves korú bika- és iszöborjui. A *Zala megyei gazdasági egyesület* a *Somogyi* gazdák kör közreműködésével Zala-Szenti-Gróthon 1901 szeptember 19-én tenyészállatjázást rendezt, melyen Zala vármegye minden állattenyészőt résztvehet. Díjazva lesznek tehén, iszök, és bikák, dijjakkal. Anonban csak kis-gazdák nyervehetnek, nagyobb tenyészők arany, ezüst és bronz oklevelekkel lesznek jutalmazva. A *Torontál vármegyei Gazdasági Egyesület* október 1-én 12 hónapra terjedő díjat, tanfolyam nyílik meg, melyre ép, erős testalkattal bíró munkások ifjak vételnek fel. A tanulókat a tanfolyam tartama alatt teljes ellátásban és tíz korona havi bérbén részesítik. A felvételt való folyamodványok szeptember 20-ig a munkaiséi uradalom, illetőleg a földölvi koronauradalom igazgatóságához küldendők be. A *nagy-acsányi* tenyészveltekzeteknél létesített állami tenyészgazdaság munkásoktól képző iskolánál ugyan-csak egy 12 hónapra terjedő tanfolyam nyílik meg, melyre 16 évet betöltött kifogástalan előéletűek néznek fel. Ezek teljes ellátásban, esetleg 30 korona ellátási díjban és 8 K. havi bérbén részesülnek. A tenyészgazdság szakátalás nemü módja nagy hiány pótlának, ájlanatos csak az volna, hogy a birtokok elég becsülni tudnak ezt és tanulni küldenek a családjeleket, a minden anyagi megertheles nélkül járni tanfolyamokra, hó szakértők tehenekek és teljehamisítási munkásokká képeznek őket. A jelez tanfolyamot végző és meg elhelyezendő munkások és munkások ismét, a nevezett uradalomk, illetőleg a nagy-sacsányi tenyészveltekzet igazgatóságá keresendők meg.

Állami gazdaságokban eladó állatok és termények. *A algyógyi m. kir. földmivélséiokla gazdaságában* f. évi október 10-én délelőtt 9 ó. nyílvános szöbél árverésben eladóra kerül: 32 db szigya köcs, 42 db szigya anyajuh, 74 db 1/2 éves mangalica sertés, 20 darab hizott mangalica sertés, 8 darab hizott ökr, 2 darab mustra tén, 100—150 Hlt. must és 500 liter törkölypálinka. A *bábolnai ménésbirtok* szőlőterületén a folyó évben származó kb. 150—180 Hlt kitévő mustermés f. évi

Magyarországi es. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrássy-ut 23. sz.

Ajánl és vesz:

biborherét, homok (szöszös) bükkönyt (Vicia Villosa) öszi borsót, öszi bükkönyt, tavaszi repcét, öszi repcét, (káposzta-repcét), mustármagot, csibehurt.

szepember 23-án d. 10 órakor fog zárt áradatok útján tartandó nyilvános versenyárgyalson eladati. A venni szándékozók zárt árátalakat szeptember 23-án déli 9 óráig a ménesbírtok igazgatóságánál adják be. A *kockesmeti állami* vinceréslérakola (Miklós-telep) ezeket borsóelőtermésnek azon része, mely az iskola saját céljaira nem le szűrt, körülbelül 1200 mázsa szeptember 9-án e. 10 órakor adatik el nyilvános árves utján.

Szőlősemaglasi módok a külföldön.
Oroszországban, hogy a szőlő messze földre szállítható legyen és természetesen érkezés rendeltetési helyére, a szőlőfűrtök bádagiálakban, melyek alapterülete 25—25, magassága pedig 37 cm. csomagolatkán, olyformán, hogy a láda fémek hozzálltan, fehér kölessel kiöltöltik és erre egy réteg szőlő lesz rakva, mely ismét kölessel fedetik be, amire ismét egy réteg szőlőfűrtök és lymlónan a láda egészen megöltvén, legfelül egy réteg kölessel lesz befedve. *Asztrachán* a szőlőt, 30—40 literes agyagedényekbe szintén köles közé rakva szállítják. Földög az edény szájkán legemtes elvárási ami ablakragaz és fölé réteg papírral lörtem. Az így clomagolt szőlőt két évnd is tovább tart. A *Khivaiknál* egész télen át májuslegéig szőlőt egészen friss állapotban kapni. Náluk ugyanis a szőlőfűrtök érett közönséges tökgümölcsbe rakják. Az érett tők belül kivessék és a szőlőfűrtök beletarkják, annyit, amennyi befér, aztán pedig a tőköt a leszel darabban befedik, mely fedővel szolgál, gonosan befedik és hívós helyen tartják.

Uj tejgazdasági szakiskola. A földmívelési miniszter, hogy a mindjobban szaporodó tejsejtszekták számára megfelelő és hozzérő munkásokat és munkánokót neveljen, a godóllói, munkási és nagyvácsényi tejgazdasági iskolák mintájára *Kisbérben* újabb tejgazdasági iskolát állított. Az iskola 1902. január 1-én nyílik meg.

Olaszország állattenyésztése. Statisztikai adatok szerint Olaszországban összesen 17,520,000 darab állatot számláltak. Ezen állattalányai: 720,000 darab ló, 1,000,000 darab szarvasmarha, 300,000 db öszvére, 5,000,000 db szarvasmarhára, 8,900,000 db juhra, 1,800,000 db kecskére és 1,800,000 db sertésre oszlik meg. Az ország összes állattalányának értéke 1890. évi becslés szerint 2,191,200,000 lírá képvissel. Felső-Olaszország állattenyésztés az utolsó években rendezett állattalálkái tanúsága szerint természetesen fellendült. Közép-Olaszországban azonban az állattenyésztés terén mindig előmenetel nem észlelhető, itt ez még mindig el van hanyagolva. Míg a lönyészetés az ország középső részében, adág a szarvasmarhatenyésztés inkább a felső-olaszországi kerületekben van emelkedőben. Itt ez a mezőgazdasági egyesületek és az állam közbejöttével határos támogatásban részesül. A tejgazdaságban szintén nagy előmenetel észlelhető, amennyiben a különféle szövetségek tevékenységükön kívül magántalálkozó is mintaszerű tejgazdaságot létesített. A helyettesített nevezetesen Felső-Olaszországban és Szardínia sok kerületében meg mindig oszkrieren és szakértelműnek tizik. Az Olaszországban termelt gyapjú mennyisége körülbelül 9—10 millió kilogrammra becsülhető.

Csemegeszőlősejtszaki források. A hazai szőlőbirtokosok által előidára bejelentett csemegeszőlősejtszaki a földmívelési miniszterium egy összállított szerkesztési és küldött meg az összes gazdasági egyesületeknek. A csemegeszőlősejtszaki vagy fogaztok, ha az iránt, hogy hol szerkeszethet be megfelelő minőségű és mennyiségű csemegeszőlőt, tájékoztatásként kérésük, forduljanak felvilágosítást esedőg ilyen kimutatás megküldésé végett akár az ÖMGÉ, akár a megyei gazdasági egyesületekhez.

Megjelent az „**Országos Magyar Gazdasági Egyesület**” kiadásában *Az Ujlaki Udvarosi Ürtök termelésére a „Kütelek” szerkesztésű ádlat kiáltóterület pályám.* Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai betérési uradalom üzleti ágának jövedelmességére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csokorú könyv ára természetesen megköldéssel 55 krajczár. Megrendelések kiadóhivataltal intézendők.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonaföldes.

(Güttmann és Wahl budapesti terménybiztosítók cég jelentése.)

Az időjárás e héten egészen gönyes jellegű ött. Mar a múlt héten bőséges csapadék miatt, mely később is tartott, e mellett erősek légrakmatok a hőmérésnél tetemes csökkenést okoztak maguk után. A tengeri tiszta időjárás megkezdésével, haladéktalanul a szárazságot folytán gyengébb a várható eredmény. Egyes helyeken a jörést már megkezdte. A vizálás keveset javult. A külföldön ugyancsak naggyobb borás és hányás is észlelhető. Angliában a vevők tartózkodók voltak és árak csak nehezen tartottak. Franciaországban a bantgat valómivel szállárabb volt. A termésmennyiség fölött úgy látszik még mindig minosen tisztában van a kereset 88 és 100 millió köböl között valóllaknak. A német piacokon nem volt egyetemes irányzat. Az üzlet, dacára a saját jövedelmesség-megnövelésére, még az amerikai kártyák szerint ingadzik, mely az idein hivatra van Nemotörzsig szükségletének naggyob részét fedezni és a szerint hol nagyobb, hol kisebb az irányzat; egyetemesen valamivel szállárabbban zárúnak. Az orosz kínálattal tartosán jó. Németország és Belgiumban egyes forgalom mellett a bantgat eseten maradt.

Nálunk az üzleti forgalom mérsékelt maradt. Kenyerméregy alig változott és takarmánykerék körül csak az árakból. A szeptemberi felmérésünk e héten kezdésű szállítási eddigbe bejelentette 58,000 m. tengerit, mely naggyob részében ártvértelo talált és 500 m. repeszt. Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthették:
Buza az egész hét folyamán esendes maradt. A kínálattal a megjelölt bővövel volt ugyan a málnak azonban szintén jobb érdeklődést tanúsítottak. Később a kereslet gyengébb lett, de ugyancsak arányban csökkent a kínálattal, emögforra az áraknakis különösből befolyás nélkül az egész hét folyamán változatlanul tartott és csak a zártai visszacsérés folytán mutatkozott 10—15 fillért csökkenés. Szállítási ára különös egyes málnak, melyek ártvértelkel vannak előlgyára, továbbra is előnyben részesült. Az oszaforgalom, melyben néhány naggyob tétel szer ár is részesedett, 180,000 m. A teherbirtokosok összege 243,000 m., ebből 143,000 m. ment tovább.

Rozs csak mérsékeltet volt forgalomban és csak kisebb tételben talált a fogyasztással és részben elszállított ezélokra elhelyezést. Az árak e mellett 10—20 fillért vesztettek és minőség szerint 13—130 között általában kedvező pártársa és 13,50 K.g. időre helyben. Nyíri szárazságtól az üzlet nagyon is károsult. Nagy-Károlyban ártvértelű 11,85—11,90 Debreccenben 12,10—12,30 K.g. fizettek. Nyíre gyházi részéket iránt ellenkezőleg 12—12,50 érteklődés, mely szintén eme viszonylatokban alig van. Inkkáb nyilvános jegyzik Nyíregyházán 12,30 K.

Árpa takarmány és hantálási ezélokra teljesen változatlan maradt. Hízalók épügy mint gyárosok csak korlátozott beszerzésrele eszközöltek és helyben 11,90—12,20 K.g. fizettek. Szerb árpa ártvértelű 11,40—11,50 3 hóra adott el. Szer és máltátsárákban állásokon átvevő csak néhány kisebb tétel beföldi fogyasztásra kelt el, mely az export tétel. Ez közönségesség felvidéki árát 13,40—14,00 érteklődés, mely 12,50—13,20 k. kell el. Ártvértelű és gyengébb árú csak takarmányára egyánnt érteklődésből.

Árpa takarmány és hantálási ezélokra teljesen változatlan maradt. Hízalók épügy mint gyárosok csak korlátozott beszerzésrele eszközöltek és helyben 11,90—12,20 K.g. fizettek. Szerb árpa ártvértelű 11,40—11,50 3 hóra adott el. Szer és máltátsárákban állásokon átvevő csak néhány kisebb tétel beföldi fogyasztásra kelt el, mely az export tétel. Ez közönségesség felvidéki árát 13,40—14,00 érteklődés, mely 12,50—13,20 k. kell el. Ártvértelű és gyengébb árú csak takarmányára egyánnt érteklődésből.

Tengeri csakoly érdeklődés mellett lantya volt és 10 fillér vesztett. A hét legkezdésével meg 10,50 K.g. fizetett, utóbb csak 10,20—10,40 fiztek. Tiszavideki állásokon átvevő szárványosan fordult elő üzlet.

Összegelek: Káptornazsra készűru üzletellen és névleg 26,500—27,500 jegyzetben. Káptornazsra készűru üzletellen és névleg 26,500—27,500 jegyzetben. Káptornazsra készűru üzletellen és névleg 26,500—27,500 jegyzetben.

1902. égv. 25,50 K. kínálnak. Vadpécze 14,—, 15,—, gomborika jobb kínálattal mélt 12,— K. Lenmag el van árakdólva. 30,50—31,50 K. helyben.

Ártvértelű: Báb tartományban és alig van árakdólva. Az árak így ismét csökkenébe és kb. 50 fill. vesztettek. Trórtöröz aprósejtű báb az Gyöngyös—Félegyásra 12,00 gómbókra kb. Báb-Molnár-Zomborban 15,40—15,90 K. Szekešvárhelyen 16,50—16,90 K. barnabab Kálocsan 13,30, N.-Károlyban 12,80 K. jegyez.

Napijelentés a gabonáról. 1901. szeptember 10.

A földmívelési miniszterium által az kiadott szűp és almas jelentés a világ ezidai gabonaterméséről megfelelő érdeklődést keltett a gabonacsarnokban. Közönséggel tartoznak a miniszterium ezen jelentés szerkesztéséről, melyben hasznosító kiválasztan széles szemprotáknak. Hely hiányában csak a végeredmények leírására szorítkoznak, egyben az ideit termett a tavalyival szembeállítva.

A világ gabonaterme.	
Buza	— 951'5 — 957'5 millió hektoliter.
Rozs	— 493 — 494 — " "
Árpa	— 312 — 313 — " "
Zab	— 997 — 971 — " "
Tengeri	— 7,8 — 734 — " "

A tavalyi termés becslése volt.	
Buza	— 870 — 880 millió hektoliter.
Rozs	— 380 — 380 — " "
Árpa	— 308 — 320 — " "
Zab	— 1005 — 1100 — " "
Tengeri	— 9,9 — 98 — " "

Készüru kálcunk ma jó kínálattal és egyenlően vételűvel mellett lantya iránt kóvatosan esedőg összesen körülbelül 300,000 méterezés, tis fillérre előbb árakon.

Mai eladások Uj buza:

Tiszavideki:	
100 mázsa	80 kg. 16,20 korona 3 hóra.
100	80 " 16,20 " " "
200	79,4 16,15 " " "
300	79,4 15,90 " " "
100 mázsa	79,4 16,20 korona 3 hóra.
200	70 " 16,10 — " " "
300	70 " 15,90 — " " "
100	70 " 16,20 — " " "
100	78,6 15,90 — " " "
100	78,6 15,70 — " " "
450	78,6 15,85 — " " "
500	78,6 15,85 — " " "
100	78,6 15,80 — " " "
100	78,6 15,80 — " " "
100	78,6 15,80 — " " "
100	77,2 15,75 — " " "
100	76,4 15,45 — " " "
100	78,6 15,70 — " " "
100	77,2 15,80 — " " "
100	78,6 15,85 — " " "
100	78,6 15,85 — " " "

Fehérmegei:	
1500 mázsa	75,4 kg. 15,50 korona 3 hóra.

Postmegyeinek:	
600	78,6 15,45 — " " "
600	78,6 15,45 — " " "
150	76,4 15,40 — " " "
500	76,4 14,90 — " " "
1000 mázsa	76 kg. 14,40 K. 3 hóra.

Bánásj:	
7200	76,4 15,70 — " " "

Bihari:	
100	78,6 15,70 — " " "

Ókániszai:	
2000	75,4 15,55 — " " "
2400	75,4 15,55 — " " "

Kovilli:	
2230	74,4 15,10 — " " "

Bácskai:	
100	76,4 15,85 — " " "
100	78,6 15,95 — " " "
150	76,4 15,85 — " " "

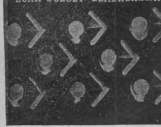
Szerb:	
2200	76,4 14,70 — " " "
850	75,4 14,70 — " " "

(Az árak 50 kg-éket koronáértékben értendőek.)

Rozs jövedelmességét tekintve szintén lantya és 2,6 fillérre esedőg. Azonnali szállítással budapesti egyesületekben 13,10 koronát terjedő árakat jegyznek. Takarmánygyártáshoz állt tartott árak mellett ugyancsak lantya a bantgat és helyben 11,80—12,20 koronát jegyznek.

Zabban az irányzat és árak nem változtak; minőség szerint 12,50 koronát jegyznek. Tengeri esendes, azonnali szállítással ártvértelo buszejt egyenértékben 10,30 korona elérhető, míg Kőbányán 10,40 koronát fizetnek.

DORN JOZSEF SZABADALMA

STAHEL és LENNER, Triör és lemez-lyukasztó-gyár Budapest.

Ujdonságként ajánlják göcséplőgépek számára a „Dorn-féle szabadalmazott új rendszorü trökröstakát vas vagy aczélemezéből, a fából készült trökröstak helyett. **Előnyök:** 1. a trökröknök tökéletes lazítása, 2. a trökröknök egyenletes fölcsúszása az egész rostafelületen, 3. a rosták eldugulása ki van zárva, 4. ronkúvíví magassáoku magkristallítás, 5. legnagyobb tartósság.

Speciálitások: triörök buza, roza, árpa, Cséplőgéprostak: borgany-, vas- és aczélemezéből a mindennemü lyukasztott vagy hasított lemezek, gazdasági vagy technikai cölzokra.

Alagcsöveket

elismert legjobb minőségben legutónasabban szállít

Füleki gőztéglagyár

FÜLEK (Nógrádmegye.)

10,000 korona

Jószágigazgatók,

uradalmi intézők, ügyészek, közigyék, magasabb rangu tisztviselők s más előkelő társadalmi állást betöltő urak, egyes uradalmak és nagyobb földbirtokokra vonatkozó adatok megnevezése és nagyobb jelölésú iratoknak beküldése által előírók

50 milliót elhelyezni számlázó pénzintézetek által

évi 10,000 (tíz ezer) korona és még nagyobb állandó és biztos jövedelmre tehetnek szert. Csakán részletes adataikat ellátott ajánlatok „Bizalmas 10970” jelöge alatt a „Pesti Hírlap” kiadóhatalma Budapest (V., Váci-körút 78. kértének. 4546

évi jövedelem

Magy. kir. Államvasutak.
120968/C/L. 1901.

Hirdetmény.

(VII. pótlék kiadása a magyar királyi államvasutak által kezelt helyiérdekű vasutak közös árudij-szabásához (II. rész) a folyó évi szeptember hó 1-től érvényes VII. pótlék lép életbe, a következő tartalommal:

- Tartalomegyezék és az A) Általános rész kiegészítése.
- A B) különleges rész kiegészítése és pedig:
 - A) kiskülvölgyi helyiérdekű vasut díjazásának módosítása.
 - B) A Körös-belváros-tervezés-barcsi helyiérdekű vasut díjazásának módosítása.
 - C) A nagy-tapolcsány-bossány-trencsényi helyiérdekű vasut díjazása.
 - D) A muna-klénai helyiérdekű vasut díjazása.
 - E) A varasd-gömböveczi helyiérdekű vasut díjazásának módosítása.
 - F) A vinkoveze-zupanje-szavaparti helyiérdekű vasut díjazása.
- Nyomdahiák és kiegészítések.

Ezen pótlék magyar és német nyelven külön jelenik meg és a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál (Budapest, VI. Csengeri-utca 83. a.) valamint az üzlet-vezetőségnek példányként 10 filléret kapható.

Budapest, 1901. augusztus hó 20.

(Utányomás nem díjaztatik).

Az igazgatóság.

Gulyaeladás:

Gulyaeladomány redukálás végett

100 drb tehén és 10 drb bika
eladatik.

Tudakozódások intézendők

4564

rumai uradalmi igazgatóságához, Rumán (Szlavonia).

Haszonbérlet.

Tökével rendelkező szolid haszonbérli keresetiek, egy, Kassától 16 kilométernyire fekvő 3600 katasetri hold kiterjedésű birtok részére, melyből 1880 hold szántóföld, 320 hold rét, körülbelül 950 hold erdő, a maradék legelő, ut és belsőség.

A körülbelül 2 kilométer távolságon fekvő rétektől eltekintve a birtok egy tagból áll, 3 majjossal s minden szükséges épülettel el van látva; a birtokot 35 év óta a tulajdonos maga műveli, rajta minden a legjobb állapotban van; kitünő állami ut s vasut mellett fekszik; vasuti állomás, postásé táviradhiatal helyben van, mely egy élenk forgalmu, 1900 lakossal bíró község.

A bő fundus instructus megogyezés esetén átvehető.

A haszonbérlet 1901. október, 1902. január vagy április 1-én vehető át.

Felvilágosítást nyujt

4451

Dr. Kazinczy Gyula, kassai kir. közgyezző.

3080 ad. sz.

Értesítés.

A pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. katonacélmező-raktáraknál és pedig: Pozsonyban 1901. évi október 7-én, Sopronban 1901. évi október hó 3-án és Komáromban 1901. évi október hó 10-én, délelőtt 10 órakor az illető élelmezési-kerületek számára 1902. évi január 1-től 1902. évi december hó 31-ig terjedő időre kenyér- és zab élelmezési-szükséglet bérbeadása nyilvános tárgyalásban fog biztosítani.

Az egyes cikkek és azoknak a különféle állomásokon való szükséglete az erre vonatkozó részletes 3080. ad. számú tudósításból észlelhetők, valamint minden ezen bérleti üzletre irányuló feltételek a pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. katonacélmezési-raktáraknál meglevő faldelti füzetekből naponta a hivatalos órák alatt kivethetők.

Az egykoronás bélyegekkal ellátott és lepecsételt ajánlatok a bánatpénzzel együtt és egy időben a pozsonyi, komáromi és soproni cs. és kir. élelmező-raktáraknál a tárgyalási napon legkésőbb 10 óráig délelőtt benyújthatók.

Kelt Pozsony, 1901. évi szeptember hó 1-én.

4568

Az 5. hadtest hadbiztonsága.

Eladó uri birtok.

Jászfelsőszentgyörgy község határában a pusztamonostori vasuti állomástól 6 km.-re fekvő

circa 300 hold kiterjedésű (1200 □-es) földbirtok, rajta új emeletes kastélylyal, parkkal és ujonnan épült gazdasági épületekkel

szabad kézből eladó.

Nyarálásra kiválóan alkalmas. A gazdaság tehenészetre is ujonnan van berendezve. Dohánytermelés 12 kat. hold.

Venni szándékozők forduljanak

Dr. Weisz István ügyvédhez,
Jászberényben.

4561

Eladó állatok.

Nagyméltósági Tisza Kálmáné, gróf Degenfeld Iona úrnő kocsordi gazdaságában eladó:

70 drb. 4 és 5 éves magyar fajta tinó
113 „ 2 éves, számfelletti anyabirka
48 „ öreg mustra „

Bővebb felvilágosítást nyújt:

BERNÁTH SÁNDOR urad. kasznár
KOCSDORD, Szatmárm. 4524

885. gt. sz.—1901.

Árverési hirdetmény.

Szatmármeze szab. kir. város Ávasfelfalu határában fekvő patakoktól többszörösen átszelt

3500 kat. holdnyi ős bükkösében levő folyó évi rendkívül nagy mennyiségű (legalább is 2000 drb sertésre való)

makktermését

1901. évi szeptember 15-én d. e. 10 órákor, alulir hivatalban a városában nyilvános árverésen bérebe fogja adni, 200 korona bánatpénz letételének kötelezettségével, mely alkalommal ezen bánatpénzzel ellátott szabályszerű zárt ajánlatok az árverés befejeztéig szintén elfogadhatók.

A részletes feltételek a városi érdekhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők vagy kívánatra megküldendek.

Szatmárti, 1901. szeptember 4.

4599

Pethő György, gazd. tanácsos.

Méltóságos Solymosy Ödön báró bolhói uradalmában a tenyésztés felosztatása miatt **eladásra kerül 26 darab 4—8 évesig, kitünő magyarfajú**

gulyabell tehén.

Bővebb értesítést nyújt:

Az uradalmi intézőség,
Bolhón, Somogy megye. 4572

!!MEGJELENT!!

a nagyméltósági m. kir. főméltósági miniszterium anyagi és az Országos Központi Hitelesítveket erkölcsi támogatása mellett

Dr. GALOVICS ZOLTÁN

A Magyar Szövetkezeti Jog

című műve, mely a szövetkezetekre vonatkozó összes jogszabályokat tárgyalja és az összes szövetkezeti eszme minden barátja számára

≡ nélkülözhetetlen kézikönyvet szolgál. ≡

Ezen mű utatmutató szolgál:

a szövetkezetek alapítására,
a tagok jogviszonyaira,
a közgyűlés, igazgatóság és felügyelőbizottságra, ezek tagjainak jogaira, kötelességeire, felelősségeire stb.

A mű ára portmentesen megköltöve 6 korona 20 fillér.

Kötve 7 k. 20 fillér. Megrendelhető:

a Köztelek kiadóhivatalában Budapest, IX. ker., Üllői-út 25.

Kecskemét th. város szikrai szőlőtelepének mintegy

700—800 hl.-nyi remélhető idei borszőlő termése

1901. évi szeptember 19-én délután 4 órákor

a helyszínén Szikrában, nyilvános árverésen

el fog adatni.

Venni szándékozók kötelesek az árverést megelőzőleg 100 korona bánatpénzt kiküldött tanácsnok kezéhez letenni.

Az árverés kezdetéig írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatók.

A telepen fűthető préház és pince van, hol 2—3000 hektoliter must elhelyezhető s a város 1400 hektoliternyi, 20—80 hektoliteres hordókat is bocsájthat vevő rendelkezésére s úgy a városnál, mint magánosoknál megvett termést vevő ott kezelheti.

Ugyanott magánosoktól meg lehet ugyanannyi jó minőségű must is vásárolható.

A Kecskemét-tiszaughi h. é. vasutal, d. e. 11 óra 42 perczkor, venni szándékozók a helyszínére utazhatnak. A szikra-alpári állomás a városi szőlőben van. Kecskemét, 1901. augusztus hó 20.

Gazdasági oszt.

4600

Magyar kir. Államvasutak igazgatóság.
130556. sz. F/VI.

Hirdetmény.

(Gabona és őrlenyégek soronkívül szállítása az üzletszabályzat 56. §. 3. pontjának elteléselapotele, a díjszabászerű rakodási időköt 9 nappali árrára való leszállításra és vámkölftöldre rendelt bizonyos szállítmányoknak ideiglenes megőrzésére való elfogadás.)

A m. kir. Államvasutak igazgatósága közli, hogy a nagyméltósági ur. kir. kezeledelemügyi miniszter ur engedélye alapján az üzletszabályzat 56. §. 4. pontja alatti általános határozományokból előfolyg a Fiuméba, valamint általában a vámkölftöldre rendelt gabona szállítmányokat és őrlenyékeket soronkívül és első sorban fogja továbbítani, míg a magyar bel (Fiumét kivéve) és a magyar osztrák forgalomban a kezeledelemügyi letelepítésre néve (600 állatokot és romlóandó árakat kivéve) a felvételt és szállítást határidő alatt az üzletszabályzat 56. §. 3. pontjait fogja alkalmazni.

A m. kir. Államvasutak igazgatósága közli továbbá, hogy ugyanezen miniszteri engedély alapján a díjszabászerű rakodási határidőt mindazokon árrára néve, melyek a mindenkori érvényes díjszabási határozományok szerint a felek által rakandók ki, vagy be, — 9 nappali órára szállítatla le.

Hogy a szállító községben az intézkedés terhetelhet csekély mértékben érezze, intézkedések történtek, hogy ott ahol a felek kívánják, a ki és berakás a fél költségre és veszélyére a vasut által fogantatották.

Továbbá mindazokról egyben közölnék még, hogy a gabonaárlemények, első és romlóandó árak kivételével a vámkölftöldre rendelt valamennyi oly egyéb kezeledelemügyi letelepítésárnyak, melyeknek elfuvarozása azonnal nem eszélőzhető a német vasut egyfolyg üzletszabályzat 43. §. 5. póttátródmányára alapján csakis lehet elszállításiig való ideiglenes megőrzésre fogadtatnak el.

Ezen intézkedések folyó évi szeptember hó elsőjére lépnek életbe, és visszavonásig érvénytelen maradnak.

Budapest, 1901. augusztus hó.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Bérbeadó birtok.

1200 hold gazdasági épületekkel Borsodmegye Monosbél községben (Egertől egy órányira) folyó évi októbertől hat, esetleg kilonoz óvre

≡ bérbeadatik. ≡

Hasonbírú ésszegy évente 10.000 korona és az adók. A birtok bármikor megtekinthető Mezey József gazda kalauzódnál. Bővebb felvilágosítással szolgál és komoly ajánlatokat elfogad ELEK LÁSZLO Demeceer, Szabolcs megye. 4651

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

kajánlód vagyok elvállalni; építg

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érteklődők kéreknek, hogy alantí onmekkor forduljanak.

gőzmozdítási vállalkozás

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Őszi vetésre ajánljuk

diószeghi óriási búzákat,

mely már igen elterjedt s melynek eredménye a hozzánk érkezett összhangzó értesítések szerint általában a legnagyobb megelégedést keltette, miután a rozsdá elleni ellenálló képességét nagy mértékben igazolta.

Becsese megkeresések

Diószeghi cukorgyárhoz

Diószegh (Pozsonymegyében) intézendők. 4298

Bonyhádi fajta

57 darab 4—5 éves saját nevelésű tinó bérlet lejáratá folytán eladó elősúlyban különként 30 krért. Továbbá egyéves tinó 12 és egyéves üsző 10 darab; ezek kilója 28 kr.

Lövy Jenő

Felső-Alap.

4574

Azonnal eladó

egy 1000 magyar holdas, gyönyörű dombos fekvésű birtok, szép kastélyllyal és kerttel. Gyönyörű nyaralóhely.

Eladó vagy bérbeadandó egy 600 m. holdas birtok. Szép uri lalkkal, gyönyörű gyümölcsös kerttel.

Mind a kettő igen közel a vasuti állomáshoz és mind a kettő szőlő- és komlótelep alapításra igen alkalmas. Bővebb felvilágosítást „Szép vidék” 4593 címen ad a kiadóhivatal.

Egy és több vasú egytetemes
aozoólokélm és

talajmivelő eszközeim

és az elsőrendű minőség és czélyszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára
BUDAPEST,
VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

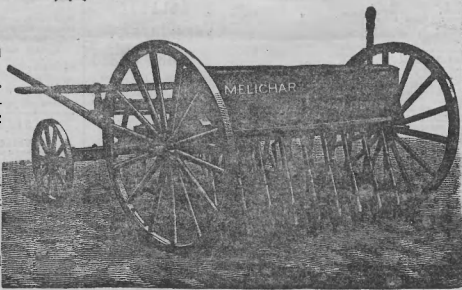
„Unicum-Drill“

egyvetemes **szarhavetőgép** sokoldalú használhatóságánál, czélyszerű szerkezeténél fogva egész Európában

a legjobb hírnévnek és a legnagyobb kelendőségnek örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára
Budapest,
VI. ker., Nagymező-utca 68.

szarhét nagy más egyfajta nyúl való munkájára legégeti egyfajta nyúlmat a t. gazdaságosság ügyelmébe hozatában.

Egyedül kizárólag szarhavetőgépekkel foglalkozó egyetemes aozoólokélm és talajmivelő eszközökélm és az Osztrák-Magyar monopóliumban. Egyedül kizárólag szarhavetőgépekkel foglalkozó egyetemes aozoólokélm és talajmivelő eszközökélm és az Osztrák-Magyar monopóliumban.